

Βεκπὰà̀tìbè pátíri dèrì Di mpátíri tò t̀̀i náàh̀̀tì

Βεκπὰà̀tìbè pátíri dèrì sòtè diketirì kó tináàh̀̀tì nti. Ke ti náá nSudaa kòbe nè Isidayeeri kòbe de kó βεκπὰà̀tìbè sòmbè kó tináàh̀̀tì.

De kó dipátíri kó diwétirì ketirì ti náá ny-Isidayeeriβe kó βεκπὰà̀tìbè do bùtínnémè mme Kuyie nkè k̀̀uu pònte βe kó dikpà̀à̀tìyuu. Asidii kóo kpà̀à̀tì weè do bè do mudoò ké bè na k̀̀p̀̀m̀̀m̀̀ú βenìtìbè mabè k̀̀k̀̀ònnè o cie.

De kó dipátíri ketirì miεke nke bè nàkémè Edisee p̀̀i mm̀̀ù t̀̀m̀̀m̀̀ú. Edisee do tú Kuyie mpããnáàh̀̀tì náàh̀̀tò nwe wèè do sòtè Edii f̀̀t̀̀irì.

De kó dipátíri kó diwétirì diketirì mukàmm̀̀ù 18-25 ti náá nSudaa kó dikpà̀à̀tìyuu do kpaámè dimáà kémònte mediè nkétuòke yebie ntekòtè nè sipísitããti (130) kè Babidònni kóo kpà̀à̀tì Nebukannesaa yàà bè donè mudoò k̀̀f̀̀iete Sedisadεmmu εì, k̀̀p̀̀ònte Kuyie ncĩètè, k̀̀p̀̀m̀̀m̀̀ú βenìtìbè mabè k̀̀k̀̀ònnè Babidònni.

Di mpátíri náàh̀̀tì duó ke dòmmè

1. Edii t̀̀m̀̀m̀̀ú kó kumà̀nku 1-2
2. Edisee kó mut̀̀m̀̀m̀̀ú k̀̀ntò k̀̀tuòkenè Isidayeeri kó dikpà̀à̀tìyuu p̀̀ntemè 3-17
4. Sudaa kpà̀à̀tìyuu kó tináàh̀̀tì k̀̀t̀̀úótè Esekiasi t̀̀m̀̀è tikpà̀tì k̀̀ntò k̀̀tuòkenè βe dootitòbè bè p̀̀m̀̀m̀̀m̀̀ú k̀̀ ke k̀̀ònnè 18-25

Okpà̀à̀tì Aasia beém̀̀m̀̀è dibòò Baadi-Sebuudi

1 Okpààti Akabu kũũ nkó difɔ̀nkúò kè Mɔabu kɔ̀bɛɛ yetemu Isidayɛɛribe kpeti.

2 Diyiè mari kòo kpààti Aasia mbo Sammarii okpààti c̄f̄t̄t̄ kudànkù ìnkè kédonní kékɔ̀ute mediè nkétɔ̀ nyetɔ̀rè ké yè nàké ke d̀: Kɔ̀tenè Ekunɔ̀ kébeé ndibɔ̀ Baadi-Sebuudi káyà kè m bo mieté. ³ Kè ti Yiè nKuyie ntɔ̀nní ku tɔ̀nni mari kè d̄ii nàké Edii Tisibiti èi kou ke d̀: Íté kékɔ̀ute kέconè Sammarii kóo kpààti kó yetɔ̀rè ké yè beke ke d̀: Kuyie nyí bomu Isidayɛɛribe tenké kòo duó nkè di k̀t̄e Ekunɔ̀ ke bo beé mbe bɔ̀ Baadi-Sebuudaa? ⁴ Nè de kpéí nti Yiè nKuyie ntu nh ò nàké ke tú ò mè nduó d̄ii d̀ú ò ténke í iti, ò yóó kúmu.

Edii ti mbè nàké kέp̄ɛ̄t̄é. ⁵ Kòo kpààti Aasia do t̄ mbèɛ w̄etoo o borè kòo bè beke ke d̀: Dè d̄omme kè di w̄eteni? ⁶ Kè bèè ò ténké ke d̀: Onìti m̄u w̄eè ti conè ke tú tí w̄eteni ke da beke ke tú, ti Yiè nKuyie nyí bomu Isidayɛɛribe tenké k̄aa duó nkè ti k̀t̄e Ekunɔ̀ ke beé mbe bɔ̀ Baadi-Sebuudaa? Ò tu nè de kpéí nha mè nduó d̄ii d̀ú a í yóó íté, a yóó kúmu.

⁷ Kòo bè beke ke d̀: Onìti w̄èè di conè ke di nàké de kó tináan̄ti ò d̄omme?

⁸ Kè bèè ò ténké ke d̀: Onìti nwe ke dáátí diyaàbòri bè dùàkènè di yòyó kó ticiti ke bou fenaàk̄n̄f̄è o ka.

Kòo kpààti d̀: Edii nwe Tisibiti èi kou.

Aasia dómè kέp̄i nhEdii

⁹ Kòo kpààti deite kuhā̀p̄ònkù nè behā̀p̄òmbè sipisìnùmmù kè bèè dekoo Edii k̄ari dè dit̄ari ìnkè kóò nàké ke d̀: Kuyie nkóo n̄ti, okpààti tu a cúténí!

10 Kè Edii bè tèǹné ke dò: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo nìtì, muhǎǎ ncúténí keĩnkè ke da cóúté fǒ nnè a kǎbe.

Kè muhǎǎ ncúténí kóò còúté wenwe nè o kǎbe.
11 Kòo kpààtì yíe kètōnko kuhǎǎpònkù tekù nè behǎǎpòmbè tǎbè sipísìnùmmù kè bèe dekoò kóò nàké ke dò: Kuyie nkóo nìtì, okpààtì tu a cúténí.

12 Kòo bè tèǹné ke dò: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo nìtì muhǎǎ ncúténí keĩnkè ké da cóúté fǒ nnè a kǎbe!

Kè muhǎǎ ncúténí kóò còúté wenwe nè o kǎbe.
13 Kòo kpààtìi Aasia yíe kètōnko kuhǎǎpònkù tǎǎnkù nè behǎǎpòmbè tǎbè sipísìnùmmù. Kè bèe tuǎkoo Edii borè kénínkóo o ìkè kuhǎǎpònkù kùù bè ni kè kùu ò bàǎntè ke dò: Kuyie nkóo nìtì, donté ti wǔǔ, mmí nnè be nnitìbè sipísìnùmmù ti tú a kó betōmbè mbe, a báá ti kuǎ, 14 kéndònnè muhǎǎ ncúténímè ke còúté titōntì ketitì tidétì nè ti kó beniùbè bemǎu. Di mmònnì donté nh ònnì ke bá n kuǎ!

15 De mǎnnì kè ti Yìè nKuyie ntōnnìi nàké Edii ke dò: Neìnè we kè dí cúté, a bá nhò yǐèkù.

Kè Edii íté kóò neìnè kè bèe cúté, kékǎte okpààtì borè. 16 Kè Edii ò nàké ke dò: Ti Yìè nKuyie ntu a mè nkòtemè Ekunǎo ke beé mbe bǎǎ Baadi-Sebuudi, nè de kpéi nha ténke í iti a mè nduó dìi dóù ìnkè. A yóó kúmu.

17 Kè Aasia mènke ke kú ti Yìè nKuyie nti nàkémè Edii, kòò ti béi. Ò ku memme kòo tebite Yodammu sǎoté tikpàtì ke yé Aasia do í mǎkemè debire. Dè do sǎ nSosafati bire Yodammu tǎu Sudaa kǎbe kóo kpààtì bo o kpàtì benni déri ndi.

18 Aasia dǎ̀rìmè tēmè nè o tōmmú dè wàrimu Isidayeεriβε kpààtibè dǎ̀rìmè pátiri mieke.

2

Kuyie ntùótémè Edii

¹ Nte dè do wũǎ̀kémè ti Yiè Kuyie ndó kétúóté d̀̀i m̀̀nni Edii nè tef̀̀d̀̀ntè kédekenè keĩnkè.

Edii nè Edisee bè do iti Kidikaadi nwe, ² kè Edii náké Edisee ke d̀̀: Nkpáá diε, ti Yiè nKuyie nni ntǎ mBetεedi nwe.

Kè Edisee parikè ke d̀̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu!

Meñme kè bèe nei kékote Betεedi. ³ Ti Yiè nKuyie mpǎānǎānti náam̀̀bè tǎ̀̀bè bèè tikú Betεedi kè bèe yènní kέco Edisee kóò beke ke d̀̀: A yé ke d̀̀ nKuyie nyóó túóté yíe nha cice kédekenè keĩnkàà? Kòo bè tḗnè ke d̀̀: N yému, yĩnè yúóó.

⁴ Kè Edii yíé kénáké Edisee ke d̀̀: Nkpáá diε, ti Yiè nKuyie nni ntǎ nSedikoo nwe.

Kè Edisee parikè ke d̀̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu! Kè bèe nei kékote Sedikoo. ⁵ Ti Yiè nKuyie mpǎānǎānti náam̀̀bè tǎ̀̀bè bèè bo Sedikoo kè bèe yènní kέco Edisee kóò beke ke d̀̀: A í yé ke d̀̀ nti Yiè nKuyie mbo túóté yíe nha cice kédekenè keĩnkàà? Kòo bè tḗnè ke d̀̀: N yému, yĩnè yúóó.

⁶ Kè Edii ò náké ke d̀̀: Nkpáá diε, ti Yiè nKuyie nni ntǎ nSuditēε nwe.

Kè Edisee parikè ke d̀̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa bo, n yí yóó da yóu.

Kè bèe sǎ̀oté kénneí bedé. ⁷ Kè Kuyie mpǎānǎānti náam̀̀bè tǎ̀̀bè sipísìnùmmùu katení kέncómmú medétimè, Edii nè Edisee kè bè bo kukó nSuditēε

také. ⁸ Kè Edii dáté o yaàbòrì ké dì kpéú nképoté Suditēē kó mmenie nkè mēe kééte kécómmú típítì tídé kè bèe na dekperè késénté.

⁹ Bè sèntóo dii m̀nni kè Edii beke Edisee ke d̀: A d́ ba? Kè n dè nda d̀d̀ kè Kuyie nné na ké n túóté kédekenè keĩnkè?

Kè Edisee d̀: N d́ ḱpété Kuyie nYáá mm̀ú da bonè m̀mmu kuce m̀démè. ¹⁰ Kè Edii d̀: A m békú dè yóumu, k̀a ǹ ẁú ǹ yiti dii m̀nni ke deèti keĩnkè a bo dè p̀tè, kè m̀e d̀ke a báá dè p̀tè.

¹¹ Bè ńi memme ke náante ké nyóo daatení ḱyà tekparisántè matè kè t̀e c̀ú mmuháá nkè sisēi s̀i t̀e d̀eri kè s̀i c̀ú mmuháá. Kè s̀i tuakení be borè kécómmó be cuokè, kè fef̀dónf̀e túóté Edii ǹe tekparisántè kédekenè keĩnkè. ¹² Kè Edisee ndè ẁú nkékuónko ke d̀: N cice! N cice! Isidayeribe k̀arisēi ǹe si dèèbè tu f̀ nwe.

Ò me nyí kóò m̀ntóo ke p̀i nho yaàbòrì kékété yekétiyè yèdèè, ¹³ kétúóté Edii yaàbòrì ò bonténí di ḱwēte kécómmú kukó nSuditēē b̀nni, ¹⁴ ke t̀o Edii yaàbòrì ò túóté di, ké di poté menie nke d̀: Ti Yiè nKuyie nhEdii t̀u nk̀u bore? Ḱyí ḱpoté menie kè m̀e kééte, k̀o sénté. ¹⁵ Kè Kuyie mpáãnáànti náam̀bè t̀bè bembè bèè do t́kú m̀détimè, kè bèe ò yà kébéi nke d̀: Kuyie nYáá mm̀ú do bonè Edii, mù bonè Edisee, kékétóo kóò conè kénínkú késinnóo o iikè. ¹⁶ Kóò náké ke d̀: T́nti a kó bet̀mbè ti mieke yek̀mbò yembè bomu sipisinum̀m̀, duó nkè bèe k̀te ḱwammú a cice ḱyà ti Yiè nKuyie nYáá mbá nhò túóté ke k̀te ke dootóo ditāri mari iikè yoo kubiriku mak̀u mieke.

Kè Edisee yete ke d̀: Báá tōnnè òm̀u. ¹⁷ Kè bèe yetoo ke baa nhò k̀ónnè k̀o mbo ke d̀: Tōnnè be!

Kè bèè t̄s mbenit̄ibè sipísìnùmmù, kè bèè k̄ote kénwàà nhEdii ke d̄ò yewe yèt̄āāti bá bè í nhò yà, ¹⁸ k̄éw̄ēt̄ení Edisee borè Sedikoo, k̄òo bè nàkè ke d̄ò: N do di nàkèmu kè n d̄ò di báá k̄ote!

Edisee wènkùnnemè Sedikoo kó menie

¹⁹ Kè Sedikoo èi k̄òb̄ee nàkè Edisee ke d̄ò: Okòtì, a wúómmu a móm̄muo nti èi wennimè, menie nné í wenni d̄èmarè í p̄eí ti tenkè mièke. ²⁰ K̄òo bè nàkè ke d̄ò: Waánnènní dibúp̄annì, k̄éānné mukókúó nké n duó.

Kè bèè dè nhò duó. ²¹ K̄òo k̄ote dinébòrì k̄éānné mukókúó ndi mièke k̄ébéi nke d̄ò: Tì Yìè nKuyie ntu kù wènkùnnemu me nnie, mmè t̄énke í yó ntounì mukũũ nyoo d̄èmarè í mp̄eí di tenkè mièke.

²² Men̄me kè menie nwenke k̄éndonnè Edisee béimmè, ke kp̄áá wenni nè yíenní.

Ibì daámè Edisee kòo ì b̄onté kus̄nkù

²³ Kè Edisee ítè de borè k̄éndeètì Bet̄eedi, de kó dihèi do bo ditennì ndi. Ò k̄erí d̄ì m̄onnì ke deètì Bet̄eedi kè idapùmbí yènní Bet̄eedi kè nhò s̄āā nke tú: Dekení a yukũōtikù! Dekení a yukũōtikù!

²⁴ Kè Edisee w̄ēēte k̄é nyì w̄ùó nké ì b̄onté kus̄nkù nè ti Yìè nKuyie nyèt̄irì kè dep̄imp̄innèe yènní d̄èd̄èrè k̄ép̄immú ìi dapùmbí sipísìnàà nè ìd̄èl̄i k̄ét̄ote t̄ōte. ²⁵ Ò de nyit̄é k̄édeke Kadim̄eedi t̄āri, k̄éit̄é dende k̄éw̄ēte Sammarii.

3

Yodammu naámmè Isidaȳeribe kóo kp̄ààtì

¹ Sosafati Sudaa k̄òbe kóo kp̄ààtì kp̄àtì benni t̄ep̄ít̄è nè diniñnì mièke nke Akabu bir̄e Yodammu naámmè Isidaȳeribe kóo kp̄ààtì, k̄émbo Sammarii ke baké Isidaȳeribe ke d̄ò yebie ntep̄ít̄è nè yèd̄èè.

² Kè Yodammuu dɔ̀ò ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀ dè, o yei nnè í ntùðke o cice nè o yɔ̀ bè do dɔ̀ò mè. Weè do pùò ndibɔ̀ò Baadi kó diwũ̀ɔ̀tònnì o cice do maá dì. ³ Kè né nkpráá taunè meyei nNabati bire Sedoboammuu do tanné Isidayeeribe mèè mièke. Ò do í mè yóu.

Isidayeeribe do domè Mɔabu kɔbe mudò

⁴ De m̀nnì kè Mɔabu kóo kpààti Mesa tu opecēnti, ke níí ndò nkéduó mbá dii benni Isidayeeribe kóo kpààti ipeni tekɔupíkùtè (100000), nè yepedakè yèè cìtì òkù tekɔupíkùtè (100000). ⁵ Kè Akabuu kú kòo yete Isidayeeribe kpeti. ⁶ De yiè kòo kpààti Yodammuu yènnì Sammarii kékaa nyIsidayeeribe bemou, ⁷ kètɔ̀ nkè bèe náké Sudaa kɔbe kóo kpààti ke d̀: Okpààti Yodammuu tu Mɔabu kóo kpààti weè yete o kpeti, kòo tu kaa bo yie nhá kɔtoo kè di ò dokénè. Kè Sudaa kɔbe kóo kpààti bè t̀nné ke d̀: N kɔroomu, mí nnè we ti tú oǹtì òmáá ndi. N ǹtibè tu o kɔbe mbe kè n s̀í tú o kpesi. ⁸ Kè Yodammuu yí kòò beke ke d̀: Ɔnkuce nku ti yóó kétéme? Kòò d̀: Edammuu kó kuce kùù yìè dikpáá.

⁹ Memme kè bèe wēnné Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kɔbe kou nè Edammuu kou kékété, ke d̀ kuce yewe yeyiekè kè menie ndónté behã̀pòmbè nè iwũ̀ ì t̀ be nenti. ¹⁰ De m̀nnì kè Isidayeeribe kóo kpààti kuónko ke d̀: Ti pàkèmu! Ti Yiè nKuyie nkuù ti t̀ ntínti be nkprààtibè titã̀ti ke bo ti ã̀nné Mɔabu kɔbe nou mièke.

¹¹ Kè Sudaa kɔbe kóo kpààti d̀: Ti Yiè nKuyie m pã̀ãnáãnti náãntò m̀ù í bo diè nke d̀ò ntí kɔte o borè kòo beé nKuyie nti kpéínáà? Kè Isidayeeribe kóo kpààti kóo t̀nti m̀ù d̀: Safati bire Edisee bomu diè

nwèè do ãã Edii menie nkòò nùtì. ¹² Kè Sudaa kàbe kóo kpààti dò, ò yóó ti nákému ti Yiè nKuyie nti dónè tì.

Menime kè bèe nei betããti, Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kàbe kou nè Edammu kou kékate káyà Edisee. ¹³ Kè Edisee náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dò: Kè n kpèti né da dònne me? Kote káyà ti Yiè nKuyie mpããnáãnti náam̀bè a cice nè a yõ be kàbe, kè Isidayeeribe kóo kpààti dò: Dè í tú ti Yiè nKuyie nkuù ti tii ndie ntinti be nkpààtibè titããti ke bo ti ãnné mMòabu kàbe nou miekaà?

¹⁴ Kè Edisee ò tẽnné ke dò: Ti Yiè nKuyie Mpakedaa, n tú kùù kóo tõnti, kè dè í tú ku kpéi nnè Sudaa kàbe kóo kpààti Sosafati kpéi, n na bá ndake a kpèti, n keté ke na bá nda wènté bá sám̀pó. ¹⁵ Kòo deè ke dò: Waánnènní wèè bie nkukùtìdùkù.

Kè bèe ò waanní, kòo bente, kè ti Yiè nKuyie nYaá ncúténí Edisee ìnkè. ¹⁶ Kòo b́ei nke dò: Ti Yiè nKuyie ntu dí dammú yefòtè yefòtè dikondaa dii mmieke. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie mbéimmu ke tú: Di í yóó keè kuyaakù, di me nyí yóó yà fetaafe nè memme kè menie nné píe ndikondaa dimou, kè di yà díndi nè di ãp̀òmbè nè di wũ ì tò di nenti. ¹⁸ Dende keté ke né tú desám̀pórè nde ti Yiè nKuyie mborè, kù yóó ãnnému Mòabu kàbe di nou mieke. ¹⁹ Kè di può mbe ekè dièyè nè iduotí fité yè, kékõũ detie ndemou bè yo ndèè be, ḱíttinné be nébòrè yemou, ḱepíe mbe paa ndemou yetárè kè dèe cake.

²⁰ Kè dèe wenté dikũnweñni bè õõ fié dìi m̀nni iwũ Kuyie. Kè menie nyènní Edammu bíékè, ḱepíe mbe tenkè kemou.

21 Kε s̄ m M̄abu εì k̄βε κέε bekpààtìbè bètāāti bàátímè κε γóò bè do mudoo, κέ βέε tí mbèè kó dimàà dò nkéna kékote mudoo κέ βέε kote kéoke be temmānku. 22 Dè wenté dìi mōnni κέ diyìe yènni, κέ diwennécānni tiitè meniε nyīnkè κέ M̄abu k̄βεε yà meniε nkó kuwūōkù, κέ kù ndò mmeγī. 23 Kè bè dō: Meyī mme, βέε kpààtìbè βέε kònté κε kùo βemāà, tí k̄atenè kέheì be kπεε.

24 Bè tūōkeni dìi mōnni Isidayεεriβε kari, κέ βέε ootení κέ bè do tiyēiti, κέ βέε coké kéta be tenkè, κέ βέε bè dinté κέ bè bèíté béíté, 25 kέpuo mbe ekè kédooté dooté bá wè ditāri be paa nsàarè mieke κέ dè píe nyetārè, kέtīnné sibií simou kékōū detie mbè yo ndèè kó yeβε.

Kè dè nkpaá Kiidi-Adeseti εì máà ndi, κέ detántènditirè yembèe di cēēte κέ dì bùtí yetārè kέpuo. 26 Dε mōnni κέ M̄abu kóo kpààti yà dè ò fuutenèmè kétúóté behāāpōmbè yesebábátè yembè sikousiyiekè (700) κε bo kété benitibè kékote Edōmmu kóo kpààti borè kέyīēke. 27 Ò yīēke memme kέyóu kétúóté o kóo po wèè na nsoté o kpàti, kóo fèúté diheì kó kuduotí ĩnkè kέtuo, κέ dèe yonke Isidayεεriβε, κέ βέε ò yóu kékò.

4

Edisee dāò tìi dieti okúpokù kpéi

1 Diyìe mari κέ Kuyie mpānāānti náam̄bè mieke kóò mōu kóo pokuu kote kέyà Edisee kóò bāntè κε dō: A yému a kóo tōnti n dāu wèè ku, ò do tūmè ti Yiè nKuyie nkóo niti nwe. Ò ku κέ ti banteu wèe k̄ateni κε dó kétúóté m bí idé kédōò o daati.

² Kè Edisee dò: M bo na kédòò ba a kpéí? Kédeè ke dò: Kàa màke mù teciētè a n náké. Kòo nitipòkùu ò tēnné ke dò: A kóo tǎntì mí, n yí màke dèmarè, kè dè í tú mekùò, mèè kpaá sámǎpórè tedéntè miεε. ³ Kè Edisee ò nàké ke dò: Kòte a cēpεεtitòbè borè képentε yemátidíè mpéu a bo na kápété kè yè mmamè. ⁴ Kàa dèè dí ta kudieku fǒ nnè a bí, kàa kpetínné dibòrì, kénhuti mekùò mmεmμε yedíè nkè dìi níi píε nhá dì kei nkéínné.

⁵ Kòo nitipòkùu ítóo kékò nkéta o dieku wenwe nè o nitidabí kékpetínné dicàù, kòo bí nhò duò nyedíè nkòò uti mekùò. ⁶ Yedíè mpíε ndìi mǎnnì kédeè kòo náké o bire marè ke dò: N duǎnní didénnì!

Kòo bire dò: Didénnì í kpaá. De mǎnnì ndi mekùò ncòrmúmè. ⁷ Kòo kòte ké tì nàké Kuyie nkóo niti Edisee. Kòo dò: Kòte kéfíté de kó mekùò nkéyietí a bànnì! Kè ìi sùó ndí nyo nfǒ nnè a bí.

Edisee nàkémè Sunεmmu kóo nitipòkù ò yóó psitémè

⁸ Kè Edisee mpēnké diyie marì Sunεmmu εì, kòo nitipòkù mǎu dè bo ke màke o kperε mesàà nkéyú Edisee ke dò wèè di, kétúóté de kó diyie nè yewe tεyè yèè kpaanì kè Edisee níi de mbáté kédì.

⁹ Diyie marì kòo nitipòkùu náké o dàù ke dò: N yému ke dò nKuyie nkóo nitisàù wèè bàtírì ti cǐētè, ¹⁰ yóu kè tí ò ānné kudieku kòò dàù mmutē nè dikàrì nè tábùrì nè fitírè, kòo níi pēnké wèè de mbáté.

¹¹ Mεmμε diyie marì kè Edisee mpēnké de borè kébáté kéta kudieku kénduó, ¹² kénáké o kóo tǎntì Keasii ke dò: N yúnì tε ncǐētè kóo nitipòkù. Kòo o

yúní, kòo kàtení kécómmóo o ìlkè. ¹³ Kè Edisee duó nkòo kóo tǎntì náké onitipòkù ke dǎ: A dǎ dè ti kpéí ndè deumu, a dǎ ti dǎ ba a kpéí? A dǎ tí náké okpààti yoo ohǎǎpànkótì a kpéínàà? Kòo nitipòkùu tǎhéné ke dǎ: M bo n kàbe cuokè kè dè n naatimu.

¹⁴ Kè Edisee náké Keasii ke dǎ: Ti né bo dǎ ba o kpéí? Kè Keasii dǎ: Ò í mǎke debire, kòo dǎu me nkóté. ¹⁵ Kè Edisee dǎ: Yúní we! Kòo ò yúní. Kòo cómmóo o dieku bòrì, ¹⁶ kè Edisee dǎ: Dè yàa bo nkǎáké mie nkàa ùúkú denitidabire nde.

Kòo nitipòkù dǎ: Àà okótì, Kuyie nkóo nìti a bá n souté, mí nha kóo tǎntì dǎ!

¹⁷ Mèmmè kòo nitipòkùu púo nképeité denitidabire Edisee ba do ò bennénè dii mǎnnì.

Edisee fòùkùnnemè debire

¹⁸ Kè debiree kóté. Diyiè mari kékǎté de cice nè betǎmbè bè dèi dè tidiiti. ¹⁹ Bè de mbo kè debire kuónko ke dǎ: N yuu dii yóu! N yuu dii yóu!

Kè de cicee náké otǎntì ke dǎ: Túóté debire kékàtenè de yǎ borè.

²⁰ Kòo dè túóté kékàte kéduó nde yǎ, kòo ndè ùúkú kè diyiè nyóó cónné yeyo kè dèe kú. ²¹ Kòo dè dèe nkudànkù kètanné Kuyie nkóo nìti dieku kédóu nho dǎu ìnkè káyènní kékpetínné, ²² káyú o dǎu ke dǎ: N duó nhotǎntì mǎu nè sǎmmarímú n dǎ kécokóo Kuyie nkóo nìti borè nde kèwǎtení.

²³ Kòo ò beke ke dǎ dè dòmme? Kàa kàri o borè yíe? Otànkù pànwè dǎke yíe, dè me nyí tú teonpùtè. Kòo dǎ: Dèmarè í dǎ.

²⁴ Kòo duó nkè bèe bou o sǎmmarímú dikàri, kòo náké otǎntì ke dǎ: Kété! A báa cómmú kuce! Kè míi sàà í yǎ á cómmú.

25 Mèmmè ò kètémè kékote Kuyie nkóo nìtì borè Kadimeedi tārì ñnkè. Kénkpáá díetirì kè Kuyie nkóo nìtì ò yàní kénáké o kóo tǎntì Keasi ke dǎ: Sunemmu kóo nitipòkù wenwe kéréni. 26 Cokóo kóò co, kóò beke ke dǎ: Kunaatí nku bakaà? A dǎu kpeñnàà? A bire kpeñnàà?

Kòo nitipòkù ò tǎnné ke dǎ: Dèmarè í dǎ. 27 Kòo nitipòkù tuokoo Kuyie nkóo nìtì borè kénínkóo kéréni nho naacèi, kè Keasi ndó kóò bèti. Kè ti Yiè nKuyie nkóo nìtì ò nàké ke dǎ: Yóu we! Ò bo meyeñcaàrimè mieke nke. Ti Yiè nKuyie mme nyí n nàké o yèmmè cààrènnè tì.

28 Kòo nitipòkù dǎ: Okóti n sòò da mǎumu debiraà? N sòò ti n da nàké kè n tú a bá n souté mí nha kóo tǎntì.

29 Mèmmè kè Edisee náké Keasii ke dǎ: Báátí kétúóté m pàati kékété, kàa kéri ke conè òmǎu a báá ò dǎu. Kòò mǎu me nda dǎu nha báá yie. Kàa tǎokoo a nós m pàati debire ñkè.

30 Kè debire yǎ dǎ: Kuyie mbomu kàa bo, n yí yóó wǎte ke í da neínè.

Mèmmè kè Edisee ò neínè. 31 Ke sǎ nKeasii ò niiténè ke ndó nkupàati debire ñnkè bá timatì í dǎ. Debire í béi ndè mme nyí nampè. Kòo wǎteni kécò Edisee kóò nàké ke dǎ: Debire í ènte.

32 Kè Edisee tuokoo, kéta o dieku ke sǎ ndebire duó o dǎu ñnkè ke ku. 33 Kòo taroo kékpetínné kè bè mbo bedé de mieke, wenwe nè debire, kòo bántè ti Yiè nKuyie. 34 Ke níi oke debire ñnkè kétúú nho nùu de kperi, o nuò nde kpeyi, ke nós nho nou de kpesi ñnkè, kénhoke debire ñnkè kè dèe wǎte kétonkè. 35 Kè Edisee cúténí kudieku kécentè, centè, kèwǎte kédeke kéoke debire ñnkè ke dǎ kuce mèyiekè kè dèe

cĩɛ nkéwéntení. ³⁶ Kè Edisee yú Keasii ke d̀̀: Yúní weè nitipòkù!

Kè Keasi ò ỳ̀nì. Koò k̀̀tooo Edisee borè. Kè Edisee d̀̀: Túóté a birɛ.

³⁷ Kòo taroo kénínkóo Edisee ìkè késĩnnóó, kédeè kétúóté o birɛ ḱyè.

Edisee do nàrík̀̀nnemè tikũnti t̀̀i t̀̀i

³⁸ Kè Edisee w̃ɛte Kidikaadi, d̀̀ do s̃́ ndikònnì dii bo dihei. Kè Kuyie mp̃ããnaant̀̀i náam̀̀bè t̀̀bè k̀̀tení ke bo o borè, k̀̀o náké o k̀̀o t̃́nti ke d̀̀: Saa ntekũmbotè dietè kè ti bénné tikũnti k̀̀sori.

³⁹ Kè be kou m̀̀ou yè k̀̀ta dikp̀̀à mukũnwamm̀̀ mukũnwamm̀̀ ḱyà dikp̀̀à k̀̀ yeyà mmayè bá ò í nyè banté kè yè t̃́ũ kécṹ ó yaaỳ̀r̀̀i kékonnènnì kéc̃́o ḱéutè tekũmbotè. ⁴⁰ Bè ãnné dii m̀̀nni kè bè bo di kè bèe sote ḱekuónko ke d̀̀: Kuyie nkóo nit̀̀i mukṹ mmuù ã de miéke bá d̀̀ í d̀̀ nkédi. ⁴¹ Kè Edisee d̀̀: Waãnnènni muyuo. Kè bèe mù waanni. Kòo ãnné tekũmbotè ke d̀̀: ãnnènnè kè bè duó.

Kè bèe ãnné kè bè duó mbá t̀̀i t́enke í d̀̀ mmèmamè.

Edisee píimè benit̀̀bè tek̀̀utè

⁴² Diyiè mari k̀̀o nit̀̀i m̀̀ou yènnì Baadi-Sadisa eì ke t̀̀nì p̃̀èbè bè d̀̀d̀nè bè tidipant̀̀i kè bè bo sipísidè, ke t̀̀nè tidipant̀̀i t̃́yàatè kék̀̀tení kè d̀̀ duó nKuyie nkóo nit̀̀i Edisee kòò d̀̀: Totínè kè bèe di. ⁴³ Kòo k̀̀o t̃́nti d̀̀: M bo d̀̀ totí òmmè botí benit̀̀bè tek̀̀utè (100)? Kè Edisee d̀̀: Totí be kè bèe di, t̀̀i Yiè nKuyie nni nnákému ke t̀̀u bè yóó di kè d̀̀e s̃́ú.

⁴⁴ Mèmmè k̀̀o bè totí kè bèe di ke d̀̀e s̃́ú nkéndònnè t̀̀i Yiè nKuyie nit̀̀i nhò nákémè.

5

Naamaa miētémè

¹ Naamaa do tú Sidii kòbe kóo ããpònkótì nwe kè be kóo kpààtì ò tá mediè, ke yé nè weè borè nde ti Yiè nKuyie ndo duómme kè bèe na be dootitabè kè weè nni fehããpònnafe, ke né mɔ ntikòntì. ² Dè do sá nSidii kòbe bèè kòte ke pònte Isidayeeribe ke pĩní desapùmbire marè ke konní ke dè duó nNaamaa pokù, kè dè ò pĩ mmutōmmú. ³ Diyie mari kè desapùmbiree náké Naamaa pokù ke dò: Kè n yiè ndo bo na kētuake Sammarii Kuyie mpããnáàntì náàntò borè ò na nhò miékùnnemu.

⁴ Kè Naamaa kòte ké tì nàké okpààtì ke dò: Nte Isidayeeribe kó desapùmbire yè mmù. ⁵ Kè Sidii kóo kpààtì dò: Báátí! N yóó wārimu dipátíri Isidayeeribe kóo kpààtì ké da duó nkàa bíí ò duó.

Kè Naamaa túóté timátì péítì cìdóòbè sikòusitàãti (300) mesɔ ncidóòbè sipìsikuà, tiyààtì meãnnímè tepíítè, ⁶ kētuokoo kéduó nyIsidayeeribe kóo kpààtì dipátíri kè dì tu: Míi duónko n kóo tōntì Naamaa dipátíri ke tú á ò miékùnne o kòntì. ⁷ Isidayeeribe kóo kpààtì kàa ndìi mònñi dipátíri kékēté o yààtì kékúónko ke dò: N tú Kuyie nku, ke nɔ nke kòu ke nɔ nke fòùkùnkòà? Dè dōmmè kòò n duònní onìtì ke tú nh ò miékùnne? Banténè ke dò nhò n wantinè dikpànni ndi.

⁸ Kuyie mpããnáàntì náàntò Edisee kèè dìi mònñi okpààtì kētémè o yààtì kētō nkè bèe ò nàké ke dò: Ba nkpeí nte kàa kērí a yààtì? Yóu kòo kòtení m borè kébanté Kuyie mpããnáàntì náàntò bomè Isidayeeribe tenkè.

9 Kè Naamaa tuokoo nè o sɛĩ nè o naasãntè kécómmóo Kuyie mpããnáãntì náãntò Edisee cǐtètè bòrì nùù. 10 Kè Edisee tǎnní kè bèe ò nàké ke dò: Ò yè nha ta kukó nSuditɛɛ kénduò ke kuri ke dò kuce mèyiekè, a yóó miétému kàa kǎntii wenke!

11 Kè Naamaa miεεε pεike kòò nkérí ke kprantì ke tú: N yèmmè do dò nhò yóó yènnímu o mómmuo nkécómmú kébántè o Yiè nKuyie nke n kááké o nùtè ké m miékùnnε. 12 Damaasi kó ikó nhAbana nè Padipaa ì í pɛɛtè Isidayεεribe kondakésìà? Kè n do nyì ta kéwuò mbáá wenkaà?

Ò me nyí kékónténè o naasãntè nè kemieke ke bo kò. 13 Kòo kó betǎmbèε cokóo kòò nàké ke dò: Okótì! Kè Kuyie mpããnáãntì náãntò do nda beke dèmarè dèè yóú a na bá ndè dòdò? Ba nné te kàa báá dòò ò da nàké tì ke tú a wuò kémieté?

14 Mèmmε kòo ta kukó nSuditɛɛ, Edisee ò nàkémè kénduò ke kuri, ke dò kuce mèyiekè, kòo kǎntii wɛte kéwenke kènaánnè debíbènnè kpɛti, kòo wenke. 15 Dε mǎnnì kè Naamaa wɛtɛní Kuyie mpããnáãntì náãntò borè wenwe nè o tǔmbè, kétaroo kécómmóo Edisee ìkè kóò nàké ke dò: M bantému di mmǎnnì ke dò nketenkè kemou miεke Kuyie nyí bo dèmarè kè dè í tú Isidayεεribe tenkè. Mí nha kóo tǎntì n da báámmu, cǔtè dipǎnnì diì.

16 Kè Edisee dò: M pàrikèmu ke tú: Ti Yiè nKuyie mbomu kè n tú ku kóo tǎntì, n yí yóó cǔtè dèmarè.

Kè Naamaa yetoo, kòo yete. 17 Kè Naamaa dò: Kàa yetemu m pǎrè á yóú kè bè m pǎ a tenkè kó mutáá mmùù bo nsànnè sinaasɛĩ sìdésì ke yé mí nha kóo tǎntì n ténke í yóó féútémè fεðfè kétuò nyoo metaummè kpɛyi dibòò marì kè dè í tú ti Yiè nKuyie nyIsidayεεribe tǔ nkù. 18 N né kù bèkú tì tiì tu: Kè n

kònkò, kè nh èi kóo kpààti kàri ke bo fié iwũõ dibòò Dimòò, kòò ò n einè kè n nìnkú dibòò Dimòò ìkè ti Yìè nKuyie nhá n cǐé.

¹⁹ Kè Edisee dò: Kòte kè dè nnaati. Kòò ítóo kédété sàm̀p̀.

Naamaa kó muməmmú càńtémè Keasi

²⁰ Kè Edisee kóo tǎnti Keasii totí o yèmmè ke dò: N cice Edisee mè nyetemè Naamaa Sidii tenkè kou kó yepàrè, ti Yìè nKuyie mbomu, m bo coké kòò nìnte káyà ò bo m pã dèmarè. ²¹ Ò me nyĩ kécoké kémbeti Naamaa, kè Naamaa ò yàní kécuté mecãã nho naasãntè ìnkè kékétóo kóò co ke dò: Kusàakù bakàà? ²² Kè Keasii dò: Dèmarè í dòmme. N cice weè n tǎnni ke tú n da náké ke tú Kuyie mpããnaanti náambè tǎbè beè bo ke tuðkùní bédébè ke bonní Efadaimmu tãri, kòò tu kàa bo yie nhá ò duónko timátí pèítí cidóòbè sipísitãati nè tiyààti meãnnímè mèdémè, kòò bè duó. ²³ Kè Naamaa dò: Nto timátí pèítí cidóòbè sipísikuà, kényetíróo ké tí cǐs siyàkèsi sidésì kébou kóò duónnè tiyààti meãnnímè mèdémè kéduó nkè bedapambè bédébèe dè tǎ kóò ciennè. ²⁴ Bè tuðke dii mǎnni Ofedi èi kè Keasii dè cǎuté demou kétanné tɛcǐtè kédèe ké bè cau nkè bèe íté.

²⁵ O mómumuò nkòo kòte o yìè nhEdisee borè, kòò ò beke ke dò: Keasii a bonní de? Kòò dò: Mí nha kóo tǎnti n yí kǎtemè dèmarè.

²⁶ Kè Edisee né ò nàké ke dò: N wènni do dè bomu oniti mǎu cùténí dè tenaasãntè ke da co. A í dò nkécǎuté di mǎnni ndi tiyààti, kè n né báa buónè a bo cǎutémmè idíítí kédonnè odífíè kó depaa nnè fínyĩ kperè nè iwũõ nè betǎmbè benitidaabè nè benitipòbè. ²⁷ Naamaa kó muməmmú yóó cǎnté fǐ nwe nè a yaábíó sǎã.

Kè Keasii ñyètì Edisee borè kè tikòntì ò pĩ nkoò kòntìi peike kénáánnè tikóntì.

6

Terpĩètè domè dibinni

¹ Kuyie mpããnáàntì náam̀bè tɔ̀bè bèè bonè Edisee, kè bèè ò nàké diyie mari ke d̀: Mefiè nténke í ti sànnè a borè. ² Yóu kè tí kɔ̀te Suditẽẽ kékõũ bá wè kudajú kédòò titouti kэмbo. Kòo d̀: Kòtenè!

³ Kè be kóò m̀ò d̀: A bá nti neínè tinti a kó betãmbàà? Kòo d̀: Eẽ, n k̀rimu.

⁴ Kè bèè nei kétuɔ̀ke Suditẽẽ kénkõũ ideí. ⁵ Kè be kóò m̀ò ñkõũ, kòo pĩètèe feuté kédoroo dibinni miẽke, kòo kuónko ke d̀: Áú yoo n yiè! Dè n dimu. M me ntè yãüténímu.

⁶ Kè Kuyie mpããnáàntì náàntòò ò beke ke d̀: Yé tè do dè?

Kòo ò benke tè do dè, kòo kééte kudajú kédootóo de borè, kè tèe nóónní. ⁷ Kòo náké de yiè nke d̀: Dèitení te!

Kòo youtoo o ǹùtè ké tè dèitení.

Edisee d̀ummè Kuyie nkè k̀uu b̀nté Sidii k̀obe tiyũ̀nti

⁸ Sidii k̀obe kóo kpààti nè Isidayeeriibe kou kè bè mm̀ke mudòò, kè Sidii k̀obe kóo kpààti tí mbehããp̀ambè iwẽĩ yembè ké bè nàké ke d̀: Kè di kèté dí báté die nnè die. ⁹ Kè Kuyie mpããnáàntì náàntò Edii náké Isidayeeriibe kóo kpààti ke d̀: Á ndake, ke báá kèté ku mpíkù Sidii k̀obe beè kè bo.

¹⁰ Kòò ní ò nàké kòo deite benitibè kètõ nhEdisee ò benné dì b̀rì.

Weè do ã̃ ò nàké kòo yenté, dè í tú kuce mèmàà yoo mèdémè. ¹¹ Kè dèe di Sidii k̀obe kóo kpààti,

kòo yú o ããpòmbè iwěĩ yembè, ké bè beke ke dò: N náké n è di mieke wèè kòmú Isidayeribe kóo kpààti! Koò náá nti kpeti.

¹² Kòo tōmbè kóò m̀òu d̀ò: Okpààti, tínti a kó betōmbè ti kóò m̀òu d̀òke, Isidayeribe kou, Kuyie mpããnáànti náàntò Edisee wèè dáanko Isidayeribe kóo kpààti a náá nti a dieku kufáá mmieke.

¹³ Kè Sidii k̀òbe kóo kpààti d̀ò: K̀òtenè k̀éyà ò borè, k̀è n t̀ò nkè bèè ò p̀ínní.

K̀è bèè ò náké ke d̀ò: Ò bo Dotãã nwe. ¹⁴ Kòo t̀ò mbehããpòmbè péu nè sisẽĩ nè sikhàrìnaasẽĩ k̀è bèè tuokoo keyènkè k̀écẽtinne dihei.

¹⁵ K̀è d̀èe wenté k̀è Kuyie mpããnáànti náàntò kóo t̀òntii yènni sèi k̀énsó mbehããpòmbè c̀èète dihei nè sisẽĩ nè sikhàrìnaasẽĩ, kòo náké Edisee ke d̀ò: Áú n yiè! Yé ti yóó ỳímè? ¹⁶ Kòo ò t̀ènné ke d̀ò: A bá nyĩk̀ù, bèè ti bonè bè sũmu ke p̀èèté bèè bè bonè.

¹⁷ Edisee me nyĩ k̀ébántè ti Yiè nKuyie nke d̀ò: Kuyie nkpeté o nuò nkòo yà.

K̀è Kuyie nyi kpeté, kòo yà sisẽĩ nè sikhàrìnaasẽĩ k̀è d̀è p̀iéké ditãri ke bè fité k̀écú mmuhãã.

¹⁸ Sidii k̀òbe t̀ònní d̀ii m̀ònni Edisee borè kòo bántè Kuyie nke d̀ò: Ti Yiè nKuyie nfente be.

K̀è Kuyie mbè fènte k̀èndònnè ò béimmè. ¹⁹ De m̀ònni k̀è Edisee bè náké ke d̀ò: Di yeté kuce nku, d̀è í tú dihei di d̀ó d̀i, n t̀unnenè k̀è n dí benke oniti di wàà nwè.

Me m̀me ò bè k̀òtenèmè Sammarii. ²⁰ Bè ta d̀ii m̀ònni Sammarii k̀è Edisee bántè ti Yiè nKuyie nke d̀ò: Ti Yiè nKuyie ntènné be be yèmmè.

Kè Kuyie mme mbè tḗnné, ke bè nsó mbè bo Sammarií èì.

²¹ Kè Isidayeeribe kóo kpààtì bè yà kébeke Edisee ke dò: n cice, m bè kùà? ²² Kè Edisee dò: Báá bè kùò, bè òò í nkùò bè pī́mú bè mudoò miéke, duó mbe kè bèe di, kàa bè duó mmenie nkè bèe yà kékò mbe yìè mborè.

²³ Kòo kpààtì duó nkè bèe bénné tidiitì kè bèe di kényà kédeè kòo bè yóu kè bèe kò nSidii be kóo kpààtì borè. Bè ténke í nwētení Isidayeeribe tenkè.

Dikònnì tannímè Sammarií

²⁴ Kè Sidii kóo kpààtì Benni-Adadii tíi nho ããpòmbè bemou kè bèe kote képi Sammarií èì, ²⁵ ké ndi pi weti weti kè dikònnì dierri tanní kè bè nfiiti disāmmarinyuu medítibii nsipísidé. Ke níi benné dibuu sám̀pòrì yèdimásè koò mbo medítibii mmènùmmù.

²⁶ Diyiè mari kè Isidayeeribe kóo kpààtì mpēnké kuduotí ñnkè kòo nitipòkù mōu ò yà kékuónko ke dò: Áú! Okpààtì n deeté!

²⁷ Kòo kpààtì ò tḗnné ke dò: Kè ti Yiè nKuyie nyí da deeté, míi báá na ké da deeté! Tidiitì í kpaá, yetebe me nyí kpaá.

²⁸ Kòo ò beke ke dò: Ba nda kóónnè?

Kòo dò: Onitipòkù yie nweè sòò yē ntí cááké m bire ke naa cááké o kperε. ²⁹ Kè ti bènné n kperε ke cááké, kè dè wenté kè n yē nwèe duōnni o kperε kè tí cááké, kòò dè sōnne.

³⁰ Okpààtì tí kèè dii mōnni kékēté o yààtì kéndáátí kufòòtònkù, ke centi kuduotí ñnkè kè bèe ò yà, kòò dàátí kufòòtònkù. ³¹ Memme ò béimmè ke dò: Kè

diyiè yóó ta yíe nkè Safati birɛ Edisee kpaánè o yuu Kuyie nni ndòò kù dómè.

Edisee do nàkémè dikònni yóó deèmè

³² Dè do s̄ nhEdisee kàri o c̄f̄ètè nte nè diheì kó bekótíbè. Kòo kpààtì t̄nko o kóo t̄nti m̄òu Edisee borè kòò nkpaá ke í t̄ùàkoo kè Edisee nàké diheì kó bekótíbè ke d̄ò: Di ȳénàà? Weè nitikòùti weè t̄ōnní ke tú bè n féúté. N wākénè! Kòò t̄ùàkení di kpetínné dibòrì, di báá yie nkòò tanní. N yo kè dè d̄ò nhokpààti kó kunampoo kérínímu de yiè nf̄ōnkúò.

³³ Ò kpaá ke me nnáá nkòo kpààtì tuàkení o borè kébéi nke d̄ò: Ti Yiè nKuyie nkuù te kè meyei mmie nkó dimàà ti t̄ùàkení. N ténke né kù d̄ò ba nkpréi?

7

¹ Kè Edisee d̄ò: Kénténè kékeè ti Yiè nKuyie nni nnàké tì: Ti Yiè nKuyie ntu dè naa bo mmè nkàáké kè bè do mmuyuo ncìdòòbè t̄epíítè nè bèdébè m̄edítìbii mmèmàà ndi diheì kó dibòrì. Kè m̄edibii ncìdòòbè sipísidé nè bèdébè do m̄medítìbii mmèmàà múnke.

² Kòo kpààtì kóo t̄nti wèè t̄ou o kpàrinenti, kòo beke Kuyie mpāānāānti nāāntò ke d̄ò: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté yewetibòrè a mè nnàké tì bo na kédòòà? Kè Edisee d̄ò: A yóó dè yàmu nè a nuò nha me mbáá dè di.

Sidii kabe cokémè ke yóu be āāpònkari

³ Dè do s̄ mbenitìbè mabè beè m̄o ntikònti bènàà, ke bo diheì kó dibòrì, kè bèe nàké bemàà ke d̄ò: Ba nte kè ti yó mbo die nke yàà kúnè? ⁴ Kè ti tú ti bo ta diheì dikònni dii kè bo, kè ti me nkàri die nti baa yóó kúmu. Yóunè kè ti k̄ote Sidii kabe kó dihāāpònkari kè bè ti yóu tí nf̄òu, kè bè me nti kùò dè nsànnè.

5 Memème kè bèe íté dihuri kèntuòkoo Sidii kàbe ããpònkari mànku ke só nhòmòu í dè bo.

6 Ti Yiè nKuyie nkuù do duó nkè bèe keè kunampoo makù, kè dè ndò nsisèí nè sikpàrìnaasèí nè behããpòmbè péu de kòku. Kè bèe náké bemáà ke dò: Isidayeribe kóo kpààti wèe yietí Itiibe kpààtibè nè Esibiti kàbe kè bè bo ti dokénè. ⁷ Kè bèe íté dihuri kécoké kényú be touti nè be sèí nè be sãmmarímúbè kè dè mpíítí. Bè cénke do ìté kécoké máà ndi ke bo deté be fòmmu. Bè do yóu be ããpònkari kè di mme ndò.

8 Memème kè bèe nìtibèe tuòkoo be ããpònkari mànku kéta kutouku makù kédi kényà, kété mesòo nnè timátí péítí nè mesòo nnè tiyààti kékòte késònnè. Bè sònnè memme kèwètení kéta kutouku tekù kété bè yà dèè kó dimàà kékòte késònnè.

Sidii kàbe ítemè ke yóu Sammarii kè dikònni yè

⁹ Benìtibè bèe me mmò ntikònti kè bèe náké bemáà ke dò: Ti dɔ̀ri dè í wenni, yíe ntu tináaansààti kó diyìè ndi, kè ti cǐékénè de kó tináaanti kè dè yàa wenténè Kuyie mbo ti poté. Yóunè kè ti kòte kè ti nàké okpààti.

¹⁰ Memème bè kòtemè dihei kényú wèe bàa dibòrì kóò nàké ke dò: Ti kòte Sidii kàbe kó dihããpònkari ti í yà òmòu, onìti kó kunampoo keté ke í bo, sisèí nè sãmmarímú dèè bo ke píítí kè titouti duóo detetirè.

¹¹ Bèè bàa dibòrì kè bèe píèké, kè bèe ti nàké okpààti o cǐètè mieke.

12 Kòo kpààtìi íté keyènkè kénáké behããpòmbè iwěĩ yembè ke dò: N di náámmu Sidii kòbe yému ke dò ndikònni ti bo, ke dòò ke dò mbè íté ke kàte ke sòri, kè ti bo yeroo kè bè ti pĩmmú kéta ti èi.

13 Kòo kpààtì tãmbè kóo mǎu dò: Sisěĩ sìi kpáá dihèi si mieke ti deite sinùmmù kètõnnè benitibè kè bèe kòte kényà. Bá kè sìi kpáá tii tuòkení benitibè tii yóó sì tuòkení.

14 Kè bèe túóté sikipàrìnaasěĩ sidsèsi nè si deèbè bèdébè kè bè tã nke dò: Tũnnenè Sidii kó behããpòmbè kényà. 15 Kè bè ntũ mbe nacènà kétuòkenè Suditěě tiyààtì nè tinentì Sidii kòbe cooti ke buònko dè, kè dè nenkoo kuce. Kè bè do tã mbèe wětení kè ti nàké okpààtì.

16 Kè benitibèe yè kékòte kéhéi dèè bo Sidii kòbe kó dihããpònkari kénfiiti muyuo ncidòòbè tepítè nè bèdébè medítìbii mmèmáá. Medibii ncidòòbè sipísidé nè bènàà medítìbii mmèmáá múnke, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo ti mbè nàkémè. 17 Dè do ś nhokpààtì duó nkòo kó ditõnni dii tau o kpàrinentì kè di kàte ke baa dibòrì ndi. Bè de ndi nàu kékua kéndònnè Kuyie mpããnáàntì náàntò do nàké ti okpààtì ò do kàtení dii mònni o borè.

18 Kòo ò nàké ti ke dò: Dè naa bo mmè nkãáké, kè bè do mmuyuo ncidòòbè tepítè nè bèdébè medítìbii mmèmáá ndi dihèi kó dibòrì, kè medibii ncidòòbè sipísidé nè bènàà do mmedítìbii mmèmáá múnke. 19 Wèè do beke Kuyie mpããnáàntì náàntò ke dò: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté yewetibòrè a mè nnàké ti bo na kédòòà? Kòo ò nàké ke dò: A yóó dè yàmu nè a nuò nha me mbáá dè di. 20 Tii do tuòkení kè bèe ò nàu dihèi kó dibòrì borè kòo kú.

8

Okpààti duómme kè b̀̀e t̀̀enné Sunemmu kóo nitipòkù o kperε

¹ Dimònni mari miεke kè Edisee náké Sunemmu kóo nitipòkù ò do fòuk̀̀unne wèè bire ke d̀̀: Íté f̀̀ nnè a c̀̀ètè k̀̀be kékote dihei teri mari a dó di kэмbo, ti Yiè nKuyie nkuù ỳ̀nì dikònni kè di k̀̀rinì dihei ke bo mbo ke d̀̀ yebie nyèyiekè.

² Kòo nitipòkù d̀̀ Kuyie mp̃ānāānti náāntò ò nàké ti, ḱíté wenwe nè o c̀̀ètè k̀̀be, kékote kэмbo Fidisit̀̀ēbe tenkè ke d̀̀ yebie nyèyiekè. ³ Yebie nyèyiekè kó dif̀̀nkùò kè de kóò nitipòkù konnì kékote ke bo yà okpààti, kóò beé nho c̀̀ètè nè o paku kpeti.

⁴ Ke s̀̀ nhokpààti náānnè Kuyie mp̃ānāānti náāntò Edisee kóo t̀̀nti Keasii kóò beke ke tú: N náké Edisee d̀̀ò t̀̀i dieti timou. ⁵ Kè Keasii nhò náā nhEdisee do fòuk̀̀unne de bire. De m̀̀nni ndi onitipòkù ò do fòuk̀̀unne wèè bire ò t̀̀òkoomè ke bo beé nhokpààti o c̀̀ètè nè o paku kpeti. Kè Keasii d̀̀: Okpààti nte de kóo nitipòkù nè o bire Edisee do fòuk̀̀unne d̀̀.

⁶ Kòo kpààti beke onitipòkù, kòo ò nàké d̀̀ wũ̀kémè. Kòo kpààti ò néinnè tekpààti c̀̀ètè kóo kóti ke d̀̀: Kote kéduó nkè b̀̀e ò t̀̀enné o kperε nè bè d̀̀ite d̀̀è kó dimàà o paku miεke nè ò itémè nè yiénnì.

Edisee nàkémè Asayedi yóó naámmè okpààti

⁷ Kè Edisee kote Damaasi ke s̀̀ nSidii kóo kpààti Benni-Adadi m̀̀ nkè b̀̀e ò nàké ke d̀̀: Kuyie mp̃ānāānti náāntò k̀̀tení ti cie. ⁸ Kòo kpààti náké Asayedi ke d̀̀: Túóté yep̃ā̀rè kékote ḱyà Kuyie

mpããnáàntì náàntò kòo beé nti Yiè nKuyie nkéyà kè nsà kè m bo miété.

⁹ Kòo kàte kéképéé nDamaasi kperε demou dèè kó dimàà tu desààrè kétoú nyòyóbè sipísìnàà kékòtenè Kuyie mpããnáàntì náàntò borè kécómmó o ìkè ke dò: A kóo dapàà mBenni-Adadi Sidii kàbe kóo kpààti weè n tōnní ke tú: N da beke kè nsà kòò bo miété muməmmú ò mè mmə mmù.

¹⁰ Kè Edisee dò: Kàte kòò nàké ke tú ò yóó miété, ti Yiè nKuyie nné n nàkému ke tú ò yóó kú.

¹¹ Ò me nyí ke dò só kénwúó nfù! Kè tinənnietii yènní. ¹² Kè Asayεedi dò: Ba nte okóti kàa kuò?

Kè Edisee dò: N yà meyi nha yóó dàò mèmme Isidayεeribe. A yóó cóummè be ekè iduotí fité yè, kífíé be kó bekpàritiebe ke nau ibíbéní, képuoti beɔupómpómbè. ¹³ Kè Asayεedi dò: Yé n tú wè mí nha kóo tōnti? Mí ndeməcírè ke bo pī mmutəmmú diemù mummu? Kè Edisee dò: Ti Yiè nKuyie ntì nni nnàkému ke tú: A yóó naá nSidii kàbe kóo kpààti.

¹⁴ Mèmmè kè Asayεedii íté Edisee borè kékò nho kóo kpààti Benni-Adadi borè. Kòo ò beke ke dò: Edisee da nàké ònti? Kòo ò tēnné ke dò: Ò tu a yóó miétemu.

¹⁵ Kè dèe wenté kè Asayεedii túóté kuyààkù kéɔòtè menie nkénóó nhomuənti ìkè kòo kú. Kòo cəuté tikpàti.

*Yodammu naámmè Suda kàbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 21:2-20)*

¹⁶ Akabu birε Yodammu Isidayεeribe kóo kpààti kpàti benni nummurì ndi Sosafati birε Yodammu

naámmè Sudaa kàbe kóo kpààti. ¹⁷ Ò do yóó di tikpàti ke màke yebie nsipísitàãti nè yèdéè ndi, kéntò tikpàti kémbò Sedisademmu ke dò yebie nyèni, ¹⁸ kètũnne Isidayeeribe kpààtibè kó ice, Akabu cĩètè kàbe do dòòmè. Ke yé ò do puokemè Akabu kóo sapàà nwe kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè. ¹⁹ Bá nè memme ti Yiè nKuyie nyí ndó kékuo Sudaa kó kubotí ku kóo tãnti Dafiti kpéi. Kù do béimmu ke dò: O cĩètè báá paà okpààti dimònni mari.

²⁰ Yodammu kpàti mieke nke Edømmu kàbe yetemè Sudaa kàbe bo mbè bakémè, kéwáá mbe kóo kpààti. ²¹ Kè Yodammuu íté nè sikipàrĩnaasẽĩ simou nè si dèèbè kékote Saii. Kè bèe íté keyènkè wenwe nè bèè baké sikipàrĩnaasẽĩ kèpoté Edømmu kàbe bèè do bè cèti. Kè Sudaa kàbe kó behããpòmbè sòmbe bie coké kékũũ mbe cẽĩ. ²² Memme Edømmu kàbe fiètemè bemáà Sudaa kàbe nou mieke nè yíenní.

Diì mònni dimáà mieke nke, Dibunaa eì kàbe múnke yetemè Sudaa kàbe kóo kpààti kpeti.

²³ Yodammu tómmú sømmu ò dòò dèè kó dimáà dè wãrimu Sudaa kpààtibè dòòrìmè pátiri mieke. ²⁴ Kòo kú kè bèè ò kũnné Dafiti eì o yembè fõti. Kòo bire Aasia sòoté o kpàti.

*Aasia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 22:1-6)*

²⁵ Akabu bire Yodammu Isidayeeribe kóo kpààti kpàti benni tepíitè nè didéri ndi Sudaa kàbe kóo kpààti Yodammu bire Aasia naámmè okpààti. ²⁶ Ò do yóó di tikpàti ke màke yebie nsipísidé nè yèdéè ndi, kéntò tikpàti ke dò dibenni ke bo

Sedisademma. O yǎ yètìrì do tú Atadii Omidi Isidayeeribe kóo kpààtì kóo sapàà. ²⁷ Kè Asia tǔnne Akabu cǐètè kàbe kó meborime kédòò ti Yìè nKuyie nyí dǎ dè, Akabu cǐètè kàbe baa do dǎò dè, ke yé ò do tùótémè be kóo sapàà nwe képuoke.

²⁸ Mènmè Asia neinèmè Akabu birè Yodammu kè bèe kàte Damoti Kadaadi tempè nke bo dokénè Sidii kàbe kóo kpààtì Asayeedi, kè Sidii kàbe kàute Yodammu. ²⁹ Kòo wǎtení Sisedeedi ke bo taà nhomáà Sidii kàbe ò kàute yèè muò mbè kpà ndii mǎnnì wenwe nè Sidii kàbe kóo kpààtì Asayeedi. Ò de mbo kè Yodammu birè Asia Sudaa kàbe kóo kpààtì kàte Sisedeedi ke bo ò dǎu nwenwe nè kuy-onku.

9

Bè pǎrmè Yeu tikpàti

¹ Diiyè mari kè Kuyie mpǎánáàntì náàntò Edisee yú Kuyie mpǎánáàntì náàmbè tǎbè mièke odapàà mmǎù kóò nàké ke dǎ: Báátí kétúóté tedéntè nè mekùò nkékàte Damoti Kadaadi tempè. ² Kàa tùòkoo á yà Nimmusi birè Sosafati birè Yeu, kóò yu kékenténè o kàbe, kè dí ta kudieku dimáà borè. ³ Kàa cóú nho yuu mekùò nkóò nàké ke dǎ: Ti Yìè nKuyie ntu ku da tǎátemu kàa yó ntú Isidayeeribe kóo kpààtì, kàa dèè á yè kécoké, a báá dè òte.

⁴ Kè weè dapàà nkàte Damoti Kadaadi tempè, ⁵ kétuòkoo ke sǎ mbèhǎǎpònkótíbè wǎ nke kari dibòrì dimáà. Kòo dǎ: Okóti m mǎke timati nti ke bo da nàké, kè Yeuu o beke ke dǎ: A dǎ káyà we ti mièke? Kòò dǎ: Okóti fǎ nwe n dǎ káyàmè.

6 Kè Yeuu íté kéta kudieku, kòo dapàà nhò còú mmekùò nho yuu kóò nàké ke dò: Tí Yìè nKuyie nyIsidayeeriβe tũ nkù tu kuù da tããtè kàa bo ntú ku nìtibè Isidayeeriβe kóo kpààti. 7 Fḗḗ yóó poté Akabu a kóo kpààti cīḗtè képeite ku kó βetōmbè nè ku pããnáãnti náam̀bè Sesabeedi kùò bè. 8 Kù tu kù yóó kuḗmu Akabu cīḗtè benitidaabè βemḗu, tidaati nè bèè í tú tidaati, 9 kédḗò Akabu cīḗtè kù do dḗḗmè Nḗbati birē Sedoboammu kpete nè Aiya birē Basaa kpete. 10 Kè Sesabeedi yie, simḗó sīi yóó ò càáké kupaku bè tu kù Sisedeedi ku miēke, òmḗu í yóó ò kũnné.

Ò ti nhò nàké kékpeté dicàù keyè kécoké.

11 Kè Yeuu yènní behããpḗmbè tḗbè borè, kè bèè ò beke ke dò: Kusààkù bakaà? De kó kuwáátíkù da yḗ mba? Kòo bè tḗnné ke dò: Di yḗmu de kóo nìti botí bo na kénáké tì. 12 Kè bèè yete ke dò: A soummu, tí nàké ò yḗ mmù! Kè Yeu dò: Ò n nàké ke yḗ mmuu mmu nè muu nke n còú mmekùò nke tú ti Yìè nKuyie nni ntããtè kè m bo ntú Isidayeeriβe kóo kpààti.

13 Bá wè kòo pãnkεε túóté o yaabòrì kédḗú ndikpààtikàrì ìnkè kè Yeuu kari, kè bèè eé ditãteheù képiḗké ke dò: Yeu weè tu okpààti!

Yeu fiètemè tikpàti Yodammu borè

14 Memme Nimmusi birē Sosafati birē Yeu còm̀m̀m̀m̀ ke bo bḗ nhokpààti Yodammu. Dè do sḗ nYodammu nè Isidayeeriβe βemḗu bè bo Damḗti nwe Kadaadi tempḗ nke baa diheì, Sidii kḗβε kóo kpààti Asayeedi kpéí, 15 kè Yodammu yie kḗte Sisedeedi ke bo taà nho muḗ mbè ò kòute yè

bè kpà ndii m̀nni wenwe nè Sidii k̀be k̀o kpààti Asayedi.

De m̀nni ndi Yeu bè nàkémè ke d̀: Kè di yiemmu ke n k̀mmú, òm̀ù báá yè dihei k̀k̀atenè de k̀ tináànti Sisededi èi.

¹⁶ Ò me nyi k̀edeè k̀edeke o kparinaasántè k̀k̀ote Sisededi Yodammu m̀ nke duó dè, k̀ Asia k̀te ke bo ò d̀u. ¹⁷ Wèè bàa Sisededi èi k̀o m̀bo didènni ìnkè, Yeu nè o t̀nni k̀ bè nkéróo, k̀o p̀éké ke d̀: N wúo ndit̀nni mari ndi k̀ di k̀erini, k̀ Yodammu d̀: T̀ nhoniti nè tesántè k̀o bè co, k̀ bè beke k̀yà k̀ bè k̀erini kusààkù.

¹⁸ K̀o tuokoo Yeu borè ke d̀: Okpààti tu n da beke k̀yà k̀a k̀erini nè kusààkù? Kè Yeu d̀: K̀a kpeti né tú ba de mièke? Wète n f̀nkúò!

Wèè bàa dihei k̀o p̀éké ke d̀: Dit̀nni t̀koomu be borè, di me nyi wèteni.

¹⁹ K̀o kpààti yíe k̀t̀ ndit̀nni teri k̀ dii tuokoo ke d̀: Okpààti wèe n t̀nni ke tú n da beke k̀yà k̀a k̀erino nè kusààkù. K̀o d̀: A kpeti nè tú ba de mièke? Wète n f̀nkúò!

²⁰ Wèè bàa dibòri, k̀o p̀éké ke d̀: Dit̀nni t̀kemu, di me nyi wèteni. De yíe nceé ndonnè Nimmusi yaàbire Yeu k̀mu mmu. Ò f̀mmúnimu!

²¹ Kè Yodammu d̀: Pítinné sisèi n naasántè! Kè bèe pítinné, wenwe Yodammu Isidayeribe k̀o kpààti nè Asia Sudaa k̀be kou, kè bèe k̀te k̀co Yeu Naboti Sisededi kou paku mièke.

Bè k̀mè Yodammu

²² Yodammu yà dii m̀nni Yeu, k̀o beke ke d̀: Kunaatí bakàà? K̀o ò t̀nné ke d̀: Kunaatí bo yíme k̀mbo k̀a ỳ Sesabedi bùtinné Kuyie nke feu yebakè ke d̀ari munitinònt̀mmù.

²³ Yodammu ti nkèè kénáké Aasia ke dò: Bè ti fitému! Kékónténè o kpàrìnaasántè ke bo coké.

²⁴ Ke sò nYeu sèu nkupie nkétāũ kētā Yodammu cīncīnni, kè kupie nta kēpī nho dinni, kòo do ò kpàrìnaasántè mieke. ²⁵ Kè Yeuu náké Bidikaa wèè tō o kpàrìnentì ke dò: Deitenè we, kédootóo Nabōti Sisedeedi kou paku mieke! Dentení ti do tū ndi mōnni o cice Akabu kè ti Yiè nKuyie nnáké tì o kpéi. ²⁶ Kù do ò náké tì ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n yàmù a kùòmè Nabōti nè o bí, n yóó de nda fóó nde mómmonne de kó kupaku mieke. Mí nKuyie mmū bí! Deite we tūnké, kédootóo de kó kupaku mieke kéndōnnè ti Yiè nKuyie ndo tì béimmè.

*Bè kùòmè Okosia Suda a kàbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 22:7-9)*

²⁷ Suda a kàbe kóo kpààti Aasia dè yà dii mōnni kécoké kētūnne Bēti-Akāā kó kuce kè Yeuu ò bēti ke dò: Poténè we! Kè bēè ò poté kóo kòute o kpàrìnaasántè mieke, Kuudi tenni ìnkè dii tókénè Ibedeammu eì, kòo coké kékote Mekidoo eì, ò de nku, ²⁸ kòo kó betōmbèè ò tūóté kékotenè Sedisademma kóo kūnné o yembè fōti Dafiti eì mieke.

²⁹ Akabu bire Yodammu kpàti benni tepítè nè òimáà mieke do nke Aasia naámè Suda a kàbe kóo kpààti.

Bè kùòmè Sesabeedi

³⁰ De kó difōnkúò kè Yeuu kote Sisedeedi kè Sesabeedii tì kèè kéānné còdòò kēsāri o yùti kénsiékénì o dieku kó tebòtè. ³¹ Yeu na dii mōnni dihei kó dibòri kòò dò: Kusàakù bakaa? Fó nnè Simmidi wèè kùò o kóo kpààti di pókù nku.

³² Kè Yeuu bóúté tɛbòtè bíékè kéréi nke dò: We ntú n kou? We nni nkómmú!

Kè benìtìbè bèdébè yoo betāātii síékéní, ke tú bè fòmmu bè kè tu tɛkpààtìcīètè kó bekótíbè. ³³ Kè Yeu dò: Tentenèní we!

Kè bèè ò tènɛnì, kòo donní kòo yīi nseri kuduotí kè bèè na o ñnkè nè tenaasāntè.

³⁴ Kè bèè pēēté kéta tɛkpààtìcīètè kédi kényà, kòo náké o kàbe ke dò: Túóténè de kóo nitipòkù isàke yiè nkékūnné bá nè memme ò tu okpààti kóo sapàà nwe.

³⁵ Kè bèè kate ke bo ò tùóté kékūnné, késānté kuyukóũ nè sinaàcèi nè sinou maa. ³⁶ Kè bèè wētení ké tì náké Yeu. Kòò dò: Ti Yiè nKuyie ndo náké tì nè ku pāānāantì nāantò Edii Tisibiti èi kou nùu mièke, tii dò. Ò do béimmu ke dò simó sii yóó cááké Sesabēedi kupaku bè tu kù Sisedēedi paku ku mièke.

³⁷ Kòò naá ntikùtì Sisedēedi paku mièke, òmòu ténke keté ke báá yie nke dò Sesabēedi nwe.

10

Bè kùòmè Akabu cīètè kàbe bemau

¹ Dè do sǎ nhAkabu bí ìi bo Sammarii sipísìyiekè, kè Yeuu wāri dipátiri kédúónko Sammarii kóo kùmàndáà nè diheì kó bekótíbè nè Akabu bí inyi bo bèè cǎi, ké bè náké ke dò: ² Díi mè mbonèmè di kóo kpààti bí, kè di yà dii mōnni di mpátiri di mākemu sisēi nè sikipàrìnaasēi nè diheì kuduotí fité di nè tikpàrìnti. ³ Dí yà di kóo kpààti bí mièke dèè mǎnnè tikpàti kè tì ndè pī nkè dí kpa ndi cice kpààtiyuu kpéi.

⁴ Kè bèè yà dipátiri kè kufōwaa mbè auté kè bè dò: Bekpààtibè bèdébè í na ke còmúmú o ìikè kè tii bo

naa? ⁵ Wèè baké tekpààticfètè nè dihei kó bekótíbè nè kùmàndàà nè Akabu bí bonè bè, kè bèe ténne Yeu dipátíri ke dò: Tí tú a kó betōmbè mbe, á ti nàké tí ti yóó ti ndò, tí í yóó waá nhokpààti mōu, dōò a dómè.

⁶ Kè Yeuu wēte kēwāri dipátíri teri kè bè nàké ke dò: Kè di tū nni nwēnnèmu ke bo nyíe n kpeti, dè naa nkááké mie nkè di tū̀kení Sisedeedi nè di kóo kpààti bí yò.

Be kóo kpààti bí do bo sipísìyiekè ndi kè dihei kó bekótíbè ì to.

⁷ Bè kàa ndii mōnni dipátíri kēpīmmú be kóo kpààti bí sipísìyiekè kēfíe kēānnè i yò yemóm̄m̄yákè kē yè nhò duónko Sisedeedi èi.

⁸ Kè ditōnni tuokoo kénáké Yeu ke dò: N tónímu okpààti bí yò. Kóo dò: Cóunè ye yecúò yédéè dihei bōri kè dēe wenté. ⁹ Kè dēe wenté kòo yènni kécóm̄m̄sò benitibè bemōu ìkè kébéi nke dò: Díndi me nwennimèmu kè m̄i dōri ke bō n kóo kpààti Yodammu koò kùò! We nné kùò benitibè bie? ¹⁰ Banténè tūnké ke dō nti Yiè nKuyie nhō í mbéi nkè ku nùò do ketenkè. Kù do nàké tí nè ku pāānāānti náāntò Edii nùò mieke, tí dōò.

¹¹ Mēm̄me ò kùomè Akabu cīfètè kōbe bèè do kraá Sisedeedi èi mieke ke tú benitidiabè, o cīfètè kōbe kó dimàà nè bèè tú ikuó nìùbè, òmōu í nsùò nwèè tu Akabu cīfètè kou.

*Bè kùomè Sudaa tenkè kó sikipààtibìi
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 22:8)*

¹² Kè Yeuu íte dēborè kékò nkénkōri Sammarii kékété kēmberínè Beti-Ekedi dinaacēnhò. ¹³ Ò dē nyà Aasia Sudaa kōbe kóo kpààti tebii kè bè beke ke dò: Di tú ōmbè? Kè bè dò: Tí tú Aasia tebii nsi ti kōri

ke bo d̄au nhokpààti Akabu bí nyi nè onitipokpààti Sesab̄eedi kpeyi. ¹⁴ Kòo péi nkè bèe bèe p̄m̄m̄ kòo bèe fié B̄eti-Ekedi teb̄int̄e bor̄e b̄em̄ou.

Bèe do bo b̄en̄it̄ibè sip̄is̄in̄à nè bèd̄ébè ndi. Ò í nsùò nhòm̄ou.

Yeu nè Yonnadabu bè màútemè

¹⁵ Kè Yeuu íté d̄ebor̄e kéconè Dekabu bir̄e Yonnadabu kòò beke ke d̄ò: A yèmmè n naatinè n k̄om̄e da naatinè m̄à? Kè Yonnadabu d̄ò: N yèmmè da naatinè mu. Kòò d̄ò: Kàa yèmmè n naatinè mu, youten̄í a n̄ùtè!

Kè Yonnadabu youtoo kòò ò d̄enko o kpar̄inaas̄ant̄e mīeke, ¹⁶ kòò n̄aké ke d̄ò: Yóu kè tí nei kàa yà m̄ m̄ake t̄i k̄onyauti ti Yiè n̄Kuyie nk̄p̄í.

M̄em̄me kè bèe nei. ¹⁷ Bèe t̄ùòke diì m̄on̄ni Sam̄marii k̄epoté Akabu c̄iēt̄e k̄obe ké bèe d̄èe, k̄endon̄nè ti Yiè n̄Kuyie ndo t̄i n̄akém̄e ku p̄ān̄ān̄t̄i n̄ān̄t̄o Edii kòò t̄i b̄éi.

Bèe k̄uòm̄e dib̄ò Baadi yembè ke p̄uò mb̄e kó dib̄ò tou

¹⁸ Kè Yeuu tí nȳIsidaȳeribe b̄em̄ou ké bèe n̄aké ke d̄ò: Akabu do fié dib̄ò Baadi s̄an̄p̄o nwe, kè m̄ bo di fié kè d̄èe p̄ēēt̄e m̄em̄me. ¹⁹ N yúh̄ní dib̄ò Baadi kó b̄ep̄āb̄è b̄em̄ou nè bèe kó dim̄à d̄i t̄ū. N yóó ānn̄e dib̄anni d̄ier̄i ndi, òm̄ou bá nk̄pa, kè w̄èe k̄pa bèe ò k̄uò.

Ò do d̄ārin̄e m̄eciì m̄me ke bo k̄uò Baadi k̄obe b̄em̄ou. ²⁰ Kòò b̄éi n̄ke d̄ò: Ik̄ún̄e dib̄ò Baadi kó muf̄eù kó diȳiè. Kè bèe ik̄ú. ²¹ Kòò t̄ō nkè bèe n̄aké dihei dim̄ou bèe kó dim̄à t̄ū ndib̄ò Baadi, kè bèe k̄oten̄í, bá òm̄ou í nk̄pa. Kè bèe ta Baadi kó kudieku k̄ep̄ie n̄féi f̄éi. ²² Kè Yeuu n̄aké w̄èe ni dib̄anni kó

ikuó ke dò: Dennení dibòò Baadi kó tiyààtì kédúó mbenìtìbè. Kòo tì dennení ké bè duó. ²³ Yeu nè Nakabu birε Yonnadabu kè bèε ta Baadi kó kudieku kénáké Baadi kòβε ke dò: Wénténè káyà kè Baadi kòβε beè máà bo diε nkè ti Yiè nKuyie nkou mǎu bá ndè kòké.

²⁴ Mémme bè tamè ke bo fíé dibòò Baadi iwũó kétuó.

Dè do sǎn Yeu òo mbenìtìbè mβε sipísini ke bè nàké ke tú: Kè wèè yóu kòo mǎu yenté nè omáà ndi! Bè yóó we nkuó de yiè nkó difòtìri. ²⁵ Bè fíé dìi mǎnni iwũó kétuó nkè Yeuu náké behǎǎpòmbe nè bèè bè bàa ke dò: Tannènní ké bè poté kékúó, di báá yóu kòo mǎu yè.

Kè bèε ta ké bè kùó kédokóo ditowàà kéta dibòò Baadi kó kudieku di borè, ²⁶ kéuuté kutedóu kùu dè bo kécóu, ²⁷ kèpǎnte dibòò Baadi tenkaanìtè kèpǎnte de kó dibòò tou, kédòò de borè ditápuò kè dì kpaá bo nè yíenní.

Yeuu do bakémè Isidayεεribe

²⁸ Mémme Yeu dènnemè dibòò Baadi Isidayεεribe tenké miεke. ²⁹ Kε né taunnè Nebati birε Sedoboammuu do tanné Isidayεεribe mèè yei miεke. Isǎmátìnààke ìi do bo Betεedi εi nè Danni kperi.

³⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Yeu ke dò: A dǎò mèè kpréi nkè m pénsiri, kàa dǎò Akabu cǐtètè n do dó ké tè dǎòmè, a yaábí nè a yaábíyúóó bo ntú bekpààtìbè.

³¹ Yeu με nyí ndàate ke bo tǔnne ti Yiè nKuyie nyIsidayεεribe tǔ nkù nè o yèmmè mεmǎu. Ò í nyóu mμεyεi nSedoboammuu do tanné Isidayεεribe mèè miεke.

³² De m̀ǹǹǹ k̀è ti Yiè nKuyie nketé k̀ù bo yaatemè Isidayeeriibe tenkè, k̀éduó nkè Asayeedii bè poté k̀édennè be tenkè kemou mieke. ³³ Memme bè p̀aamè Suditèè diyìè yìèní k̀èè bíékè kó kutempè nnè Adinoo-Adowee bakù c̀anku Kadaadi kó yehékè nè Basãã kpɛye nè Dubenni nè Kati nè Manansee botí k̀obe bo yè.

³⁴ Yeu kó medoòrìmè tēmè ò d̀òò d̀èè kó dimàà nè dikōmb̀ùò ò do m̀ake dì, d̀è ẁarimu Isidayeeriibe kpààtibè d̀oòrìmè p̀átírì mieke. ³⁵ Kòo kú kè bèè ò k̀unné Sammarii kòo bire Yoakasi s̀oatè o kpàtì. ³⁶ Ò do t̀o tikpàtì ke d̀ò yebie nsipísidè nè yèni ndi ke bo Sammarii.

11

Atadii dimè tikpàtì

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 22:10-12)

¹ Aasia ỳo Atadii k̀èè d̀ì m̀ǹǹǹ ò kumè k̀éité k̀écómmú ke bo kuò Sudaa kpààtìc̀ìt̀è k̀obe bemou. ² Memme Yodammu kóo sapàà nYeoseba Aasia t̀aũ t̀uótémè o t̀aũ Aasia bire Soasi ikpààtìbí t̀èi bè do d̀ó k̀ékuò ì mieke k̀ékote kòò s̀onne Kuyie ncìt̀è kó kufáá mmakù yedúò borè wenwe nè o yuòrì. Bá Atadii í nhò nìnte k̀ékuò. ³ Kè Soasi nsori ti Yiè nKuyie ncìt̀è mieke ke d̀ò yebie nyèkuò, de m̀ǹǹǹ k̀è Atadii weè ntú okpààtì Isidayeeriibe tenkè mieke.

Bè p̀r̀m̀è Soasi tikpàtì

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 23:1-21)

⁴ Soasi kpàtì benni yìènnì mieke nke ikuó nìt̀ì Yeoyadaa tōmmè kè bèè yúnì Asii kó behããpòmbè iwẽi yembè nè tihããpòntì t̀ì bàa tekpààtìc̀ìt̀è. Kè

bèe katení o borè ti Yiè nKuyie nciḗtè. Kòo bè dònè metaummè ké bè benke okpààti birɛ, ⁵ ké bè nàké ke dò: Ntenè di yóó yīmè: Díndi bèè baa teom̀pùtè yie. Dí totè behããpòmbè yetĩrè yètããti, ditĩnni dìi te mubàrimù teom̀pùtè yie, bè mbaa okpààti cĩtè. ⁶ Kè ditĩnni dérì mbaa dibòrì bè tu dí dipũũ kó dibòrì, kè ditĩnni tããnni mbo kuhããpònkù kùu baa okpààticĩtè ku cĩtè fõnkúò, kè di ncaú ditòbè. ⁷ Yetĩrè ketiyè yèdéé yèè cuti mutõmmú teom̀pùtè yie kè yè mbaa ti Yiè nKuyie nciḗtè okpààti kpéi. ⁸ Kè dí cẽete okpààti, bá wè kòò mpikú o kparĩnenti, kè wèè ta kukariku mieke di ò kùò, kè di mmurì okpààti bá kòò kòri kùu píkù, dí nhò neínè.

⁹ Kè bèè baké benitibè tekòutè (100) kòutè kè bèe dòò ikuó niùti Yeoyada bè nàké ti, bá wè kòò tíi nho kó benitibè bèè dèèti mubàrimù teom̀pùtè yie, nè bèè cuti, kè bèe katení ikuó niùti Yeoyada borè. ¹⁰ Kè ikuó niùti duó mbehããpòmbè bèè baké benitibè tekòutè kòutè Dafiti kó tikparĩnenti, yekpãã nnè tidòpiti dèè do bo ti Yiè nKuyie nciḗtè mieke. ¹¹ Kè bè mpikú tikparĩnenti ke cómmú Kuyie nciḗtè bakù youú nè kucãnkù, ke fité Kuyie nciḗtè nè diwũõtònni. ¹² De m̀nni kè Yeoyadaa denneni okpààti birɛ ké dè ìnné fesayitòdáfè, ké dè duó nKuyie ntannò pátiri, ké dè cou mmekùò nkè bè mpĩkù ke tú: Soasi wèè tu okpààti!

¹³ Kè Atadii keè ditĩnni ùúmè kécokóo ti Yiè nKuyie nciḗtè benitibè tikú dè. ¹⁴ Ò tũòkoo kénsó nhokpààti cómmú diwũõtònni ìnkè, kéndonnè bè ò mmakemè de kó memantímè. Kè dihei kó bekótibè nè bèè eu siheú kè bè ò murì ke eu siheú, kè

benìtibè bemou yèmmè naati. Kè Atadii kěté o yààti kékuónko ke dò: Bè m bəmmu! Bè m bəmmu!

¹⁵ Kè ikuó nùtì Yeoyadaa náké behāpòmbè iwēĩ yembè ke dò: Dennenè we ditĩnni mièke, kòo mǎu ò tũ ndí ò kùǎ. Ikuó nùtì do í dǎ bēè ò kùǎ ti Yiè nKuyie nciētè mièke.

¹⁶ Bèè ò pī mbè ò tùǎkenè dii mǎnni tekpààticīētè kó dibòrì bè tu di sisēĩ kó dibòrì ké dè nhò kùǎ.

¹⁷ Mēmme Yeoyada duómmè kè benìtibèe dǎúnnè ti Yiè nKuyie ndinùu ke bo ntú ku kǎbe. De kó difǎnkúò ke múnkke dǎúnnè okpààti dinùu. ¹⁸ Kè bēè wēnné bemou kékǎte dibǎò Baadi cīētè, ké tē pǎnte, képuǎnnè yewūǎtǎrè nè sitenkaanì páíi, kékuǎnè o bǎoyiè mMatǎā Baadi wūǎtǎrè také. Kè ikuó nùtì Yeoyada waá mbèè yó mbaa ti Yiè nKuyie nciētè.

¹⁹ Kè Yeoyada tíi mbēhāpòmbè bēè baké benìtibè tekǎutè kǎutè nè diheì terì Asii kó tihāpǎnti tii bǎa okpààti ti Yiè nKuyie nciētè, kóò yènnè dibòrì bēè bǎa tekpààticīētè bè bǎa di, kóò tannè tekpààticīētè kòo nkari dikpààtikàrì. ²⁰ Kè benìtibè bemou bo diwèi mièke.

Bè do kùǎ dii mǎnni Atadii bá kunampoo ténke í mbo diheì mièke.

12

*Soasi do túmè Sudaa kǎbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 24:1-3)*

¹ Soasi do yóò di tikpàti ke mǎke yebie nyèyiekè ndi. ² Yeu kpàti benni diyénni mièke nke ò do naámmè okpààti kǎntǎ tikpàti ke dǎ yebie nsipísìnàà ke bo Sedisademmu. O yǎ yètìrì do tú Sibia

nwe Βεεrisebaa ει kou. ³ Kè Soasi ndɔəri Kuyie ndó dè o fòmму muməu miεke, ke yé ikuó niùti Yeoyada do ò tiemmè mesàà. ⁴ Nè memme bè í nyóu yewũɔ̀t̀à̀rè muféù, kè benìtìbè nkpaá feu iwũɔ̀ yet̀à̀rè kó yewũɔ̀t̀à̀rè ìnkè, ke tuò ntihúúntì.

Soasi tũntemè Kuyie ncĩètè
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 24:4-14)

⁵ Diyìè mari kè Soasii náké ikuó niùti Yeoyada ke d̀ò: Idíítí ìì tu Kuyie nkpeyi, kè benìtìbè ì touní Kuyie ncĩètè nè bè bèkú ì bá wè yuu ìnkè nè yepārè. ⁶ Di níí ì cəutè ikuó niùti bá wè ò yé bèè nìtìbè, kè dí túóté de kó idíítí kètũntenè Kuyie ncĩètè dèè càke.

⁷ Soasi do bo o kpàti benni sipísìdè nè ditãánnì ndi, bá ikuó niùbè mu nyí tũnte Kuyie ncĩètè. ⁸ Menìme kè Soasii yú ikuó niùti Yeoyada nè ikuó niùbè t̀à̀bè ké bè beke ke d̀ò: Ba nkprí nte kè di í tũnte Kuyie ncĩètè? Di tũ mbá nsàké ke cəú idíítí benìtìbè borè. Di níí ì duó nKuyie ncĩètè tũntimù kpéí.

⁹ Kè ikuó niùbèe yie nhò béi ntì bá bè ténke í ncəú idíítí benìtìbè borè. Bèè ténke í nte ti Yiè nKuyie ncĩètè kó mutũntimù.

¹⁰ Kè ikuó niùti Yeoyada waá ntetəute ké t̀è dùùte te pòkù ké t̀è ìnné a bo ntatoomè Kuyie ncĩètè kubakù youú diwũɔ̀t̀ə̀nnì také. Bèè bàa ti Yiè nKuyie ncĩètè kè bè ncəú Kuyie ncĩètè kó idíítí ke àà te miεke.

¹¹ Kè bè s̀ó nyí sũũ nhokpààti kóo pátiwã̀ti nè ikuó niùti diewè bèe kəte ké ì kàa, ¹² kè bè kàa nke dèè bèè ì duó mbèè ni mumarimù nè bèè yóó pĩ nde kó mutōmmú, kè bèe yietí bedabeesũ̀bè nè betōmbè,

¹³ nè bemarkibè nè betácíèbè, kè bèe doónè ideí nè yetáokùyè bè yóó dǎǎnè yè ti Yiè nKuyie ncíètè. Dèè kó dimàà dò nkétũntè ti Yiè nKuyie ncíètè mièkè.

¹⁴ Bè me nyi ndǎǎnè ti Yiè nKuyie ncíètè kó tinenti timátì péítì yoo mesǎǎ. Yebǎ nè yese, nè yebǎ bè yó mméínè yè meyĩ nnè siheú. Kunenkù tekù makù do í dǎǎnè timátì péítì yoo mesǎǎ mbè cuó dè Kuyie ncíètè kpéí. ¹⁵ Bè do ǎǎ duó nde kó idíítì bèè ni bèmbè mumarimù, kè bèe ì tùóté kètũntenè Kuyie ncíètè. ¹⁶ Bè duó mbè de kó idíítì kè bè bo nyietì betǎmbè. Bè do ǎǎ í mbeke be kóò mǎù ke dǎ wèe náké ò pĩnnè mèè botí idíítì mutǎmmú. Ke yé bè do ì pĩnnèmè kè dè wennimu mesàà.

¹⁷ Bè duó nyi meyei ncíémme kpéí nnè meyei nhũtímù kpéí, bè do í ì duó nKuyie ncíètè tũntimù kpéí, ì do tú ikuó niùbè kpèyi nyi.

*Soasi kó tikpàti kó kumàнку
(Wénté 2 Bekpààtìbè tǎmmú 24:23-27)*

¹⁸ De kó dimǎnni ndi Asayeedi Sidii kóo kpààti domè Kati kǎbe mudoò ké bè na, kémbaati ke bo do Sedisademma. ¹⁹ Kè Soasi Sudaa kǎbe kóo kpààti túóté dèè tu Kuyie nkperè. O yembè Sosafati nè Yodammu nè Aasia Sudaa kpààtìbè do cǎnné dè Kuyie nkpeí nnè o mǎmmuǎ nhò do cǎnné dè, nè mesǎǎ mmèè kó dimàà do bo Kuyie ncíètè kó ditǎu mièkè, ké dè duónko Sidii kóo kpààti Asayeedii, kòo yóu Sedisademma kéíté ò ténke í mbè do mudoò.

²⁰ Soasi dǎǎrimè sǎmme ò dǎǎ dèè kó dimàà dè wǎrimu Sudaa kpààtìbè dǎǎrimè pátíri mièkè. ²¹ Kòo kó betũmbèe yete o kpeti kédake ke bo ò bǎ. Memème kòo nkǎri Sida eì kè bèe ò poté Beti-Midoo borè.

22 Simmea bire Sosakaa nè Somee bire Sosabati bèè do ò pòtè kékua, kè bèè ò kũnné o yembè f̄ōti Dafiti èi. Kòo bire Amasia s̄oté o kpàtì.

13

Yoakasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàtì

¹ Aasia bire Soasi Sudaa kabe kóo kpàtì kpàtì benni sipísidé nè ditãánnì ndi Yeu bire Yoakasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàtì, kénto tikpàtì ke dò yebie ntepiítè nè yèyiekè ke bo Sammarii. ² Kòo ndòori ti Yiè nKuyie nyí dó dè kètũnne Nebati bire Sedoboammu borime, ò do tanné Isidayeeribe m̄èè mièke, ò í mmè yóu. ³ Men̄me ti Yiè nKuyie mmièke bè yèmè kè kùu bè tanné Asayeedi Sidii kabe kóo kpàtì nè o bire Benni-Adadi be n̄ou mièke be fòm̄mu mum̄u.

⁴ De kó dif̄n̄kúò kè Yoakasii bántè ti Yiè nKuyie nkè kùu yie nkébónkũnne ku mièke ke yé kù do yàmè Sidii kabe kóo kpàtì bè f̄ũnkómè. ⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbè duó nwèè bo bè fiète Sidii kóo kpàtì n̄ou mièke kè Isidayeeribe s̄oté kénhã be touti mièke bè baa ò ndòm̄mè. ⁶ Bè me nyi nyóu meyei nSedoboammu do tanné Isidayeeribe m̄èè mièke. Kè kutedóú Akabu do fií nkù nkpaá fií kú Sammarii èi mièke.

⁷ Yoakasi do kpaánè besãndèèbè sipísìnũmmù ndi, sikpàr̄inaas̄ēī tepiítè, behããp̄òmbè tek̄aup̄ípiítè (10000) Sidii kóo kpàtì weè do bè na kè bè auté kè mbè n̄ou mutáá nkōme.

⁸ Yoakasi d̄òr̄imè s̄omme ò d̄ò d̄è kó dimàà, nè dik̄m̄bùò ò do m̄ake di dè w̄ar̄imu Isidayeeribe kpààtibè d̄òr̄imè pátiri mièke. ⁹ Kòo kú kè bèè ò

kūnné Sammarii o yembè fōti, kòo bire Soasi sɔtè o kpàti.

Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàti

¹⁰ Sudaa kɔbe kóo kpàti Soasi kpàti benni sipísitããti nè diyiénni ndi Yoakasi bire Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàti kéntɔ tikpàti ke dɔ yebie ntepiítè nè yèkuɔ ke bo Sammarii, ¹¹ kédɔɔ ti Yiè nKuyie nyí dɔ dè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mièke, ké mmè sɔké.

¹² Soasi dɔ̀̀rìmè sɔmmè ò dɔ̀̀ dèè kó dimàà, nè dikɔ̀̀mbù̀̀ ò do mɔ̀̀ke di nè ò do dokénè mèè botí Sudaa kɔbe kóo kpàti Amasia dè wārimu Isidayeeribe kpà̀̀tibè dɔ̀̀rìmè pátiri mièke. ¹³ Kòo kú kè bèè ò kūnné Sammarii Isidayeeribe kpà̀̀tibè fōti. Kè Sedoboammu cɔtè tikpàti.

Edisee kumè

¹⁴ Kè Edisee muɔke kédúúnnè mukūũ nkè Soasi Isidayeeribe kóo kpà̀̀ti kɔto o borè kénkuɔ nkè tú: Áú n cice! Áú n cice! Isidayeeribe kparisẽĩ nè si dèèbè tu fɔ̀ nwe.

¹⁵ Kè Edisee ò nàké ke dɔ̀: Kɔte kéwaanní mutāmmù nè ipie.

Kòo kɔte ké dè waanní. ¹⁶ Kè Edisee dɔ̀: Sɛu nkupie nkòo kù sɛu. Kè Edisee nɔ́o nɔu o kpesi ñnkè, ¹⁷ kòo nàké ke dɔ̀: Kpeté tebòtè diyie yìení kèè bíékè.

Kòo tɛ kpeté. Kè Edisee dɔ̀: Tãũ!

Kòo tãũ. Kè Edisee dɔ̀: Kupie nkuu nkuu benkú ti Yiè nKuyie nyóo duómmè kàa na Sidii kɔbe ké bè poté Afeki kékuɔ bɛmɔu páíí.

¹⁸ Kè Edisee deè ke dɔ̀: Tùóté a pie!

Kòo ì tùóté. Kòo dɔ̀: Poté ketenkè!

Kòo kè poté ke dò kuce mètããti kényóu. ¹⁹ Kè Kuyie mpããnaãnti náãntò Edisee miεkeε ò peike. Kòò dò: A na nkè poté kuce mènùmmù ndi yoo mèkuò. A na nnamu Sidii kòbe ké bè kùò kédeè páíí. Di mmònni a né yóó bè na kuce mètããti máà ndi.

²⁰ Kè Edisee kú kè bèε ò kũnné. De do sò mMòabu kòbe bèε do ãã dóóté bá diì benni ké bè do mudò kéfεke be kπεε. ²¹ Kè bèmabèε tò ocìi kékote ke bo kũnné, kè bèε bè yání kédootóo ocìi Edisee fōti miεke. Kòo cìi kàáké Edisee kũð kényánté kéíté kécómmú.

Isidayεεribe namè Asayεedi

²² Isidayεεribe kóo kpààti Yoakasi kpàti timou miεke kè Asayεedi Sidii kóo kpààti mbè fěũnko mediè. ²³ Kè ti Yiè nKuyie mme mbè kuó mmesémmè ké bè dòò mesàà nkéwěxtení be bíékè metaummè kù do dòònèmè be yembè Abarahamu nè Isaki nè Sakòbu me kpéí. Kù í ndó ké bè dèè, kù mu ndo í bè dootóo.

²⁴ Kè Sidii kòbe kóo kpààti Asayεedii kú kòo kóo dapàà mBenni-Adadi sòtè o kpàti. ²⁵ Mènmè Yoakasi bire Soasii wète kécóútémè Asayεedi bire Benni-Adadi borè yehékè Asayεedi do bè pònte kéfεke yè o cice Yoakasi borè, kè Soasii wète ké bè na kuce mètããti kécòutè Isidayεεribe ekè.

14

Amasia naámmè Sudaá kòbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 25:1-4, 11-12, 17-28.
26:1-2)

¹ Isidayeeribe kóo kpààtì Yoakasi birɛ Soasi kpàtì benni dèrì miɛke nke Soasi birɛ Amasia naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààtì. ² Ò do yóó di tikpàtì ke mɔke yebie nsipísidé nè yènnùmmù ndi, kéntɔ tikpàtì ke dɔ yebie nsipísidé nè yèwɛi ke bo Sedisadɛmmu. Kòo yɔ yètìrì tu Yeoyadanni Sedisadɛmmu eì kou. ³ Kòo ndɔ̀rì ti Yiè nKuyie ndó dè, ò né í ntù̀ðke o yà̀rì Dafiti, ò do tũ̀ nho cice Soasi borime mme weti weti. ⁴ Kè yebɔ̀wũ̀ɔ̀t̀r̀è né nkpaá bo kè benitibè nfeu iwũ̀ɔ̀ ke tuò nti hú̀ntì ye ìnkè.

⁵ O kpàtì fiíkú dìi m̀nnì kédeè kòo kuɔ bekperibè bèè do kù̀ o cice wèè do tú be kóo kpààtì. ⁶ Ò me nyí nkù̀ bèè do kù̀ o cice be bí, kéndònnè tì wà̀rimè ti Yiè nKuyie nkuɔ pátìrì M̀ỳiisi wà̀rì dì miɛke. Kuyie ndo béimmu di miɛke ke dɔ: Bè báá kuɔ debire cice debire yei nkpeí, bè me mbáá kuɔ debire de cice yei nkpeí. Bá wè ò dɔ nkékú o yei nkpeí nke. ⁷ Weè Amasia do poté Edɔmmu kɔbe kubiriku bè tu kù kukókébiriku ku miɛke, kékuɔ benitibè tekoupirítè (10000). Mudoò tẽ̀m̀m̀ mam̀ miɛke kòo fietɛ Sedaa eì ké dì yu ke dɔ: Yoketɛedi, kè de kó diyètìrì kpaá bo nè yíenní.

⁸ Mè̀m̀me Amasia t̃mmè kè bèè náké Isidayeeribe kóo kpààtì Yoakasi birɛ Soasi Yeu yaàbire ke dɔ: Amasia tu a kɔto o kè dí yááké ditɔ̀bè. ⁹ Kè Sudaa kɔbe kóo kpààtì Soasii bè t̃nné ke dɔ: Dit̃rì Dimaa kó tipotì t̃i do nàké diyèè marì Dimaa kó detedierè ke dɔ dèè t̃i duò nde kóo sapàà nkè t̃i puó nti kóo dapàà. Kè mupĩmpĩmm̀u yènní Dimaa ké t̃i na kéũ̀tiroo. ¹⁰ Ò b́i m̀m̀m̀me kédeè ke dɔ: N yému a namè Edɔmmu kɔbe mbe kè dèè kó tefentè da bo. Né

mbo a cīētè ke sǎntí amáà, báá dánté mudòò mùù yóó da dǎò meyi nkénte kè bè da na fǐ nnè Sudaa kǎbe bémǎu.

¹¹ Amasia me nyí nyie. De mǎnnì kè Isidayeeribe kóo kpààtì Soasi báátí kè bèe yááké betǎbè Beti-Semesi Sudaa kǎbe tenkè mieke. ¹² Kè Isidayeeribe na Sudaa kǎbe, ke bèe cíété kékūũ mbe cǐí. ¹³ Kè Isidayeeribe pí nSoasi bire Amasia Aasia yaábire Sudaa kǎbe kóo kpààtì. Bè do ò pí mBeti-Semesi nwe kóò kǎnnè o cie Sedisademmu, kǎpǎnte Sedisademmu èi kó kuduotí, ku okùmè bo ntùòke mǎtírì sikǎusidé (200), kǎtúóté Efadaimmu kó dibòrì kǎntǎ kǎtúòkenè kuduotí kǎntímè kó dibòrì. ¹⁴ Kè bèe túóté ti Yiè nKuyie ncīētè kó mesǎ mmemǎu nè tímátì péfìtì nè tinentì tìi kó dimàà bo te mieke nè dèè bo tekpààticīētè, kǎtúóténè bè pírmú bè mudòò mieke kǎwǎte kékǎnnè Sammarii.

¹⁵ Soasi kó medǎòrìmè sǎmme ò dǎò dèè kó dimàà, nè dikǎmbùò ò do mǎke dì nè ò dokénè mèè botí Amasia Sudaa kǎbe kóo kpààtì, de wǎrimu Isidayeeribe kpààtibè dǎòrìmè pátíri mieke. ¹⁶ Kòo kú kè bèe ò kǎnné Sammarii Isidayeeribe kpààtibè fǎti. Kòo bire Sedoboammuu sǎoté o kpàtì.

¹⁷ Isidayeeribe kóo kpààtì Yoakasi bire Soasi ku dìi mǎnnì kǎdeè kè Sudaa kǎbe kóo kpààtì Soasi bire Amasia nkpaá fòumu ke dǎ yebie ntepítè nè yènùmmù. ¹⁸ Amasia dǎòrìmè sǎmme wǎrimu Sudaa kpààtibè dǎòrìmè pátíri mieke.

¹⁹ Kè bèe dake ke bo ò bǎ nkóò pi Sedisademmu, kòo coké kǎkǎte Dakiisi kè bèe tǎnko benitibè kè bèe kè nhò kùò. ²⁰ Kè bèe ò tǎóténè sisǐí kékǎnnènnì

Sedisadεmmu, kòò kũnné o yembè f̄sti Dafiti εì miεke. ²¹ Kè Sudaa kabεε túóté Asadia kéduó nkòo s̄oté o cice kpàti, dè do s̄ò nhò m̀ke yεbie ntep̄ítè nè ỳkuò ndi. ²² Weè do w̄ète kémaá Edati εì ké dì t̄́nné Sudaa kabε o cice kũũ nkó dif̄nkuò.

Sedoboammu naámmè Isidayεeribe kóo kpàati

²³ Sudaa kabε kóo kpàati Soasi birε Amasia kpàti benni tep̄ítè nè dinummurì ndi Soasi birε Sedoboammu naámmè Isidayεeribe kóo kpàati k̄nto tikpàti ke d̀ yεbie nsip̄́sinàà nè òimáà ke bo Sammarii, ²⁴ kédòò ti Yiè nKuyie nyí d̀ d̀, ò í nyóu m̄yεi nNεbati birε Sedoboammu do tanné Isidayεeribe m̄è miεke. ²⁵ Weè do w̄ète k̄c̄outé Isidayεeribe tenkè k̄túóté Amati k̄nto k̄t̄uak̄enè Adaba. K̄nd̀nné ti Yiè nKuyie nyIsidayεeribe tũ nkù do tì ǹk̄émè nè ku p̄ānāānt̄i nāānt̄o Amitaii birε Sonaasi Kati-Efεε εì kou nùu miεke. ²⁶ Ti Yiè nKuyie ndo yà Isidayεeribe yo mm̄è sémmè dεummè mm̄ε. On̄t̄i t̄́nke do í kpaá bá omáà Isidayεeribe tenkè w̄è bo b̀ teennè. ²⁷ Ti Yiè nKuyie ndo í d̀ Isidayεeribe bo kúmè k̄edè k̄ε bε ȳt̄ir̄i k̄p̄ānné ketenkè ìnkè, d̄ε do te k̄ε k̄uu duó nkè Soasi birε Sedoboammuu b̀ d̄εt̄é.

²⁸ Sedoboammu d̄̀r̄imè s̄omme ò d̀ò d̄̀ kó òimáà, nè dik̄̀mbùò ò do m̀ke dì nè ò doké m̄è botí ke w̄ète ke fīète Damaasi nè Amati ek̄ε ke ȳ t̄́nné Isidayεeribe, d̄ε w̄arimu Isidayεeribe kpààtibè d̄̀r̄imè p̄át̄iri miεke. ²⁹ Kòo kú k̄ε b̄ε ò kũnné Sammarii Isidayεeribe kpààtibè f̄sti, k̀o birε Sakarii s̄oté o kpàti.

15

*Asadia naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 26:3-4, 21-23)*

¹ Isidayεεribe kóo kpààti Sedoboammu kpàti benni sipísidé nè diyiénni mieke nke Amasia bire Asadia naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààti. ² Ò do yóó di tikpàti ke mɔke yebie ntepiítè nè yèkuà ndi kéntɔ tikpàti ke dà yebie nsipísìnùmmù nè yèdèè ke bo Sedisademmu. O yɔ yètìrì do tú: Yekodiyauu nwe Sedisademmu èi kou. ³ Kòo ndɔɔri ti Yiè nKuyie ndó dè o cice Amasia do dɔ̀̀rìmè. ⁴ Kè yet̀̀rè né nkpaá bo kè benitibè feu iwũɔ ke tuà ntihúúnti ye ìnkè.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie nhò poté kòo muɔke tikànti kè bèè ò cànné kòo mbo omáà borè kòo bire Yotammu weè mbaké tekpààtìc̣f̣ètè ke ni benitibè, kòo mme ndò nke yàa kúnè.

⁶ Asadia dɔ̀̀rìmè sɔmmè ò dɔ̀̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtibè dɔ̀̀rìmè pátiri mieke. ⁷ Kòo kú kè bèè ò kũnné o yembè f̣ãti Dafiti èi mieke. Kòo bire Yotammuu sɔ̀̀tè tikpàti.

Sakarii naámmè Isidayεεribe kóo kpààti

⁸ Sudaa kɔbe kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísitàãti nè diniínni mieke nke Sedoboammu bire Sakarii naámmè Isidayεεribe kóo kpààti kéntɔ tikpàti ke dà betã̀̀bè bèkuà ke bo Sammarii. ⁹ Kòo ndɔ̀̀rì ti Yiè nKuyie nyí dɔ̀̀ dè o yembè do dɔ̀̀rìmè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayεεribe mèè mieke. ¹⁰ Kè Yabesi bire Sadummuu cómmú ke bo ò bɔ. Mè̀̀mme kóo ò poté Ibedeammu èi kékuɔ, kéfiete tikpàti.

11 Sakarii kó tináaàntì sɔnti wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dɔ̀rìmè pátíri miéke.

12 Ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nti Yeu ke dò: A yaàbí nè a yaàbíyúó bo nkàri Isidayeeribe kpààtikàri ìnkè.

Sadummu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

13 Sudaa kɔ̀be kóo kpààti Osiasi kpàti benni sipísitàãti nè diweínnì miéke nke Yabesi bire Sadummu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kété tikpàti ke dò otànkù òmáà ke bo Sammarii.

14 Mèmmè Kadi bire Mennaemmu ìtémè Tidisaa kékɔ̀te kéta Sammarii kèpoté okpààti kékúo kéfiete tikpàti.

15 Sadummu kó tináaàntì sɔnti ò bɔ mmèè botí okpààti dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dɔ̀rìmè pátíri miéke.

16 Mèmmè Mennaemmu domè Tapua èi kèpoté bèè kó dimáà bo di miéke nè di tempè nyimɔ̀u kɔ̀be kétaunnè Tifisa kèpuotí bɛpɔ̀upómpómbè bèè kó dimáà dè bo. De kó dihéi kɔ̀be í yiemmé koò kpeté yebòrè.

Mennaemmu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

17 Sudaa kɔ̀be kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísitàãti nè diweínnì miéke nke Kadi bire Mennaemmu naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kéntɔ̀ tikpàti ke dò yebie ntepítè ke bo Sammarii.

18 Kòo dɔ̀ò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyei Nebati bire nSedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè miéke.

19 Weè kó dimònnì ndi Asidii kóo kpààti Pudi bè domè kè Mennaemmu ò duó ntimáti péiti tónnì sipísitàãti kòò bo ò teennè kékpenkúnne o kpàti. 20 Mennaemmu do cuó de kó timáti péiti

Isidayeeribe kó bekotibaabè borè nde bá wè yuu ñkè medítíbi nsipísìnùmmù ké dè wènné kéduó nhAsidii kóo kpààti kòo bè yóu kéwēte.

²¹ Mennaemmu dòòrìmè sòmmè ò dòò dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dòòrìmè pátíri miéke. ²² Kè Mennaemmu ku, kòo biré Pekayaa sòoté o kpàti.

Pekayaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

²³ Sudaa kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísìnùmmù kperi miéke nke Mennaemmu biré Pekayaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kéntò tikpàti ke dò yebie nyèdèè ke bo Sammarii. ²⁴ Kòo dòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè ò í nyóu meyi nNebati biré Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè miéke. ²⁵ Mèmmè Demadia biré Pekaa wèè tóu o kpàrinenti, kòo cómmú ke bo ò bò, kòo mbo Sammarii tekpààticfètè kó kudieku makù, kòo ò poté kékuò, kékuònè Adikòbu nè Adiyee, kénèinè Kadaadi èi kòbe sipísìnùmmù, ò me nhò kùò kéfietè tikpàti.

²⁶ Pekayaa borime sòmmè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dòòrìmè pátíri miéke.

Pekaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti

²⁷ Sudaa kòbe kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísìnùmmù nè didérinnì miéke nke Demadia biré, Pekaa naámmè Isidayeeribe kóo kpààti kéntò tikpàti ke dò yebie nsipísìdé ke bo Sammarii. ²⁸ Kòo dòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyi Nebati biré Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè miéke.

²⁹ Isidayeeribe kóo kpààti Pekaa kpàti miéke nke Tekadati-Fadasaa Asidii kóo kpààti bè domè kéfietè

Nefutadii tenkè kemou: Iyṣṣ nè Abedi-Beti-Maaka nè Yannṓa nè Kedesi nè Asṓ nè yehékè dieyè Kadaadi nè Kadidee, kérémmú benitìbè kékònnè Asidii. ³⁰ Kè Edaa bire Osee cómmú ke bo bṓ nDemadia bire Pekaa kóò poté kékuṓ, kéfiete tikpàti.

³¹ Pekaa dṓ̀rìmè sṓmmè ò dṓ̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dṓ̀rìmè pátiri mieke.

Yotammu naámmè Sudaa kṓ̀be kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtìbè tómmú 27:1-3,7-9)

³² Isidayeeribe kpààti Demadia kpàti benni déri mieke nke Osiasi bire Yotammu naámmè Sudaa kṓ̀be kóo kpààti. ³³ Ò do yóó di tikpàti ke mṓ̀ke yebie nsipísidè nè yènùmmù ndi, kénṓ̀ tikpàti ke dṓ̀ yebie ntepiítè nè yékuṓ ke bo Sedisademma. O yṓ̀ do tú Sadṓ̀ki kóo sapàà nwe kṓ̀o yètìrì tu Yedusaa. ³⁴ Kṓ̀o dṓ̀ ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tūnne o cice Osiasi borime mme weti weti. ³⁵ Kè yetṓ̀rè né nkpaá bo, kè benitìbè feu iwṓ̀ ke tuṓ̀ ntihúúnti ye borè.

Weè do keuté ti Yiè nKuyie ncíètè kó dibòrì bè tu dì Dibòrì dièrì.

³⁶ Yotammu dṓ̀rìmè sṓmmè, ò dṓ̀ dèè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtìbè dṓ̀rìmè pátiri mieke. ³⁷ De kó yemòrè mieke nke ti Yiè nKuyie nduómmè kè Sidii kóo kpààti Desinni nè Demadia bire Pekaa Isidayeeribe kóo kpààti kè bè bo dokénè Sudaa kṓ̀be. ³⁸ Kè Yotammuu kú kè bèè ò kūnnè o yembè fṓ̀ti Dafiti èi mieke. Kṓ̀o bire Aasii sṓ̀tè o kpàti.

16

Aasi naámmè Sudaa kṓ̀be kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtìbè tómmú 28:1-27)

1 Demadia bire Pekaa kpàtì benni tɛpíítè nè diyiénnì miéke nke Yotammu bire Aasi naámmè Sudaa kàbe kóo kpààtì. 2 Aasi do yóó di tikpàtì ke màke yebie nsipísìdé ndi kéntɔ tikpàtì ke dò yebie ntepíítè nè yèkuò ke bo Sedisadɛmmu, bá ò í ndòori ti Yiè nKuyie ndó dè, ò í ntũnne o yààrì Dafiti kó meborime. 3 Ò do tũnne Isidayɛeribe kpààtibè borime mme káféúténè ketíke o bire kétuò, íbotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè kànnne, ì do dòori ì sàke botí. 4 Kòo nkòu iwũò ke tuò ntihúúntì yetārè ìnkè nè detie nyò.

5 Mènnme Sidii kóo kpààtì Desinni nè Demadia bire Pekaa Isidayɛeribe kóo kpààtì bè domè Sedisadɛmmu èi ké dì pì, bè me nyí ndi na. 6 Dii mònnì dimáà miéke nke Sidii kóo kpààtì tẽ́ńńémè Edɔmmu kàbe be èi Edaa, kébeti Sudaa kàbe di miéke, kè Edɔmmu kàbee dì ta ke bo nè yíennì.

7 De mònnì kè Aasii t̄ò nkè bèe náké Asidii kóo kpààtì Tekadati-Fadasaa ke dò Sidii kóo kpààtì nè Isidayɛeribe kou beè do mí nha bire, a kóo t̄òntì, kè n tu á kòtení ké n deeté. 8 Ò me nyí kétúóté timátì péitì nè mesò nnè dèè bo ti Yiè nKuyie nc̄ĩètè kó ditou miéke nè dèè bo tekpààtìc̄ĩètè miéke kéduónko Asidii kóo kpààtì ke dò wè ò p̄amu. 9 Kè Asidii kóo kpààtì yie nkékòte kédò Damaasi èi ké dì pònte kèp̄immú di n̄itibè kékònnè Kiidi, kékúò okpààtì Desinni.

10 De kó dif̄onkúò kòo kpààtì Aasii kòte Damaasi ke bo yà Asidii kóo kpààtì Tekadati-Fadasaa. Mènnme ò yàmè diwũòtònnì d̄i bo Damaasi kèw̄ari di dòmmè weti weti, kédúónko ikuó n̄iutì Udii wèè bo Sedisadɛmmu. 11 Kòo maá diwũòtònnì kè dì ndò nhokpààtì Aasi ò duònnì itié nDamaasi ke yè nwè

dì maá kè dì ndòmmè, ké dì maá kédeè bá okpààti Aasi mu nyí kònkò. ¹² Kòò íté Damaasi kékònkò kényà diwū̄stònnì kédèkè di ìnkè, ¹³ káféúté o ǝfè kètuo nkétuənnè tihúúnti nè muyuo nke cóú mmenaà mbè tu mè diféè mu ìnkè kémíété diwū̄stònnì iwū̄ǝ ò fié ì metaummè kpeyi i kó meyī, ¹⁴ kétúóté disəwū̄ǝ kó diwū̄stònnì dìi bo ti Yiè nKuyie ncíètè ìikè kékəte ké dì cònné diwū̄stònnì pànnì bakù yóú bíékè, ¹⁵ kédeè kénáké ikuó nìùti Udiì kè dè: Diwū̄stònnì dièrì ìnkè nke a yó ntuəmmè di feu ì wū̄ǝ dikūnweñnì nè kuyuoku, okpààti kó iwū̄ǝ nè o kó yepāre nè kubotí kó iwū̄ǝ nè ku kó yepāre, muyuo nkpeye nè diféè bè ǝǝ yəəre wè yepāre ìnkè. A níi yóó di mmíété iwū̄ǝ di kù feu ì kó meyī, kè disəwū̄ǝ kó diwū̄stònnì dii, mīi yó nyé di kpeti.

¹⁶ Kè ikuó nìùti Udiì dǝǝ okpààti Aasi ò nàké ti timəu. ¹⁷ Dè kó difənkúò kòò kpààti Aasii kéké sinasēfì bè do dǝǝ sīì kó tifènti Kuyie ncíètè kpéi si kó yetàre kédei yəbə yèè còmúmú sī ìnkè, kécǝnté disəwū̄ǝ kó kunankú diékù isəmətìnàðke kəku, ké kù Ìnné ketenkè bè cè kè nè yetàre, ¹⁸ kəpəntè diwū̄stònnì Kuyie ncíètè okpààti do dəunko dè o kpààtikàrì kékpetínné okpààti kó dibòrì.

¹⁹ Aasi dǝərìmè sòmme ò dǝǝ mèè kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtibè dǝərìmè pátìri mièkè. ²⁰ Kòò kú kè bèè ò kūnné o yembè fəti Dafiti èi mièkè, kòò birè Esekiasii səəté o kpàti.

17

Osee naámmè Isidayeribe kóò kpààti

1 Sudaa kóo kpààti Aasi kpàti benni tepítè nè didèrì mièke nke Edaa birè Osee naámmè Isidayeeribe kóo kpààti, kéntò tikpàti ke dò yebie nyèwèi ke bo Sammarii, ² kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè ò né í ntùòke Isidayeeribe kpààtibè bèè ò niiténè ke di tikpàti. ³ De m̀nni kè Asidii kóo kpààti Sadimanasaa katení kédò Osee kóò na, kòò ò b̀úté ké nhò yietì dàm̀pòò. ⁴ Kè Asidii kóo kpààti banté Osee dammùmè o cĩè nyi, ò s̀ ndii m̀nni Osee t̃ mbenitibè Saii eì Esibiti kóo kpààti borè. Ò me nyí yietí de benni Asidii kóo kpààti dàm̀pòò ò ò nhò yietì mèè botí yebie nteyè. Memme Asidii kóo kpààti duómmè kè bèè pĩ nhOsee kéboú mefimme kékpetínne. ⁵ Kè Asidii k̀beè íté kèpité ketenkè kemou, kékote kèpi Sammarii eì ké ndi pi ke dò yebie nyètããti. ⁶ Osee kpàti benni weínni mièke nke Asidii kóo kpààti namè Sammarii kèp̃immú benitibè kékõnnè Asidii ké bè k̀nne Adaa eì nè Ab̀w kó mpéemmè Kosãã tempè nnè Medii ekè.

Dèè te kè Isidayeeribe kpààtiyuu p̀nte

⁷ Isidayeeribe yete mèè kpéi mbe Yiè nKuyie nkùù bè dènnení Esibiti mièke ke d̀ò meyèi ndeè te kè tii mbè t̀òkení. Kuyie ndo bè fiètenè Esibiti kóo kpààti nwe ké bè dènne kè bèè kù yóu kèfíé yebòkè. ⁸ Bè do t̀nne ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè k̀nne i borime mme, ⁹ kéndòòri ti Yiè nKuyie nyè mbè báá d̀ò dè kémaá yetà̀rè yehèkè yemou mièke kètúóté bèè bàà diheì be kó yetuo kéntò kèt̀òkenè yehèkè dieyè iduotí fité yè, ¹⁰ kèfííku yetà̀rè, kèfííku itedeí sitãã simou ìnkè nè yeteyò yemou. ¹¹ Kè bè nfeu iwũò yetà̀rè ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè k̀nne, ì do d̀ò̀rimè, kédòò dèè í wenni kè ti Yiè nKuyie mièke bè

yè. ¹² Bè do feu yebəkè nyε ti Yiè nKuyie mme ndo bè nàkémú ke dò bè báá dɔ̀ dε kó kubotí.

¹³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè ku pããnáàntì náam̀bè bè caummu weti weti bembε Isidayεεribe nè Sudaa kɔ̀be ké bè náké ke dò: Ceetenè kέyóu di yεi nkétũnne n tannò nè n tié nnè n kuó n duó nkè m pããnáàntì náam̀bè beməu duó ndè di yembè.

¹⁴ Bè me nyí nyie, kè bèε kpénkũnne be to kè dεε pēēté be yembè do kpénkũnne mēè botí be kpeye, kè bèε yete ti Yiè nKuyie nkpeti. ¹⁵ Bè dootóo ti Yiè nKuyie nkuó nyi nè metaummè kù do dɔ̀nè mè be yembè nè kù do bè náké yèè tannò, ke tũnne detetirè kpeε, ke naá mbe mómməmbε detetirè. Bè tũnne ibotí tɛi kó meborime mme Kuyie ndo yē mbè báá tũnne mè. ¹⁶ Bè do dootóomu ti Yiè nKuyie ntannò páí, kédɔ̀ isəmətìnààke idéi kέfíi nkutedóu kéninku ke dəu ndiyiè nè otànkù nè siwã ke feu iwũɔ̀ dibɔ̀ Baadi. ¹⁷ Ke tuò mbe bí initidaai nè initipòl ke pãũ ke dɔ̀ri munitinɔ̀ntəmmú, kédúó mbemáa meyei ndɔ̀rimù mieke, kè ti Yiè nKuyie mmiekee bè yè. ¹⁸ Ke mènkee bè yè mediè nkè kùu bè kei nku borè kè dè nkpaá Sudaa botí kɔ̀be máa ndi.

¹⁹ Weè Sudaa kɔ̀be múnke í ntũnne ti Yiè nKuyie ntannò, kétũnne Isidayεεribe do mɔ̀ke mēè mantímè be kó dikpààtiyuu mieke. ²⁰ Nè dε kpéi nkè ti Yiè nKuyie ndootóo Isidayεεribe beməu ké bè ãnné ifei, kédúó nkè ibotí tɛi bè na kénfekù be kpeε, kè kùu bè kei nku iikè.

²¹ Ti Yiè nKuyie nkuù do bè toté kédεite Isidayεεribe kécánnénè Dafiti kó tεcīēté, kè Isidayεεribeε pī nNabati bire Sedoboammu tikpàti, kòo fétinne Isidayεεribe ké bè tanné meyei ndiemè

miεke. ²² Kè Isidayεεriβε ntũ nSedoboammu do dδδ mεè yei, bè í mmè yóu. ²³ Kè ti Yiè nKuyie nYaá mbè keinnè ku borè kéndonnè kù do ti nàkémè nè ku pāānāānti náāmbè nò miεke. Memme kù bè cíemmè ku tenkè ĩnkè kè bèε kατε Asidii ke ke mbo nè yíenní.

Kuyie ndènnemè Isidayεεriβε kè ibotí tèi kari be tenkè

²⁴ Kè Asidii kóo kpààtì duó nkè Babidōnni kαβε nè Kutaa kαβε nè Awa kαβε nè Amati kαβε nè Sefawayimmu kαβε kè bèε kαtení kέmbo Sammarii kó yehekè miεke kέfiete Isidayεεriβε ekè bè do bo yè Sammarii kέmbo. ²⁵ Bè kàri dìi mōnni de kó yehekè miεke ke í ntũ nti Yiè nKuyie nkè kùu duó nkè yecìrìcìrè mbè pĩ. ²⁶ Kè bèε tō nkè bèε náké Asidii kóo kpààtì ke dδ: A tō bèè nìtibè ke kànnε Sammarii bè í yé bè bàámmè Kuyie deè te kè kù duōnni yecìrìcìrè kè yè bè pĩ. ²⁷ De mōnni kè Asidii kóo kpààtì duó ndinùu ke dδ: Túóténè m pĩmúní bèè nìtibè Sammarii be miεke Kuyie nkuó nùtì mōu kód tènnóo kóo nkè bo kέ bè benke bè bàámmè Kuyie. ²⁸ Memme kè bèε deite ti Yiè nKuyie nkuó nùbè miεke òmōu kέduónko kòo mbo Beteedi ke bè benkú bè bàámmè Kuyie.

²⁹ Bá kùu botí kù do dδδ tebōatenkaanitè nte kέfíi nyetuo bè do maá yè Sammarii kó yetārè ye miεke. Bá kùu botí kù do me ndδδ ku εi kù bo dìi miεke. ³⁰ Kè Babidōnni kαβε mmαke be kpetε kè tè tú Sukōti-Bennōti, kè Kuta εi kαβε kpetε ntú Nedikadi, kè Amati εi kαβε kpetε tú Asimati. ³¹ Kè Awa εi kαβε kpesi tú Nibasi nè Taditaki, kè Sefawayimmu εi kαβε kpesi ntú Adadamadeki nè Annammēdeki, kè bè sì kòu ibí ke tuò. ³² Kè bè ntũ mbake ti Yiè nKuyie nke

né waá mbe botí mieke ikuó nùbè bèè yó mbo bè maá yèè tuo ke pĩ mmubəətəmmú nè be kpéí. ³³ Ké bè ntũ nti Yiè nKuyie nke feunè be bə̀kè bè do yè feu mèè botí be cie bè do boní kè, kè bè bè təní.

³⁴ Nè yíenní bè kpaá tũ mmèè mantímè, bè í tũ nti Yiè nKuyie nséi bè me nyí tũ mbe kó ikuó, bè me nyí tũ nti Yiè nKuyie nkuó kù do duó nyi Sakəbu bí, kù do yu ì ke dò Isidayeribe. ³⁵ Ti Yiè nKuyie ndo bè dò̀̀nè metaummè mmè ké bè nàké ku nù̀̀ ke dò: Di bá mmə̀ke yebəkè, di bá nninku ye ì̀̀kè, di bá nyè dɔ́́ ndi me mbá nyè feu iwũɔ. ³⁶ Di dò nkémbáá mmí ndi Yiè nKuyie nku, mí nwèè di dènnení Esibiti nè muwērímú. Di dò nkéndé mî máà ndi, ke nni ntũ nke n feu iwũɔ. ³⁷ Dí mpĩ n di nàké tì nè n tié, nnè n tannò nè n kuó ké ndè tũ nsáà, di báá fíé yebəkè. ³⁸ Di báá yè mmetaummè n di dò̀̀nè mè, kéfíé yebəkè. ³⁹ Di ntũ mmí ndi Yiè nKuyie m máà ndi kè nni ndi dɛerí nè di dootitə̀̀bè.

⁴⁰ Bè me nyí nyie nkè bè baə nkpaá ke tũ mbè do mə̀ke mèè mantímè nè dimònnì. ⁴¹ Mèmmè kè bè ntũ nti Yiè nKuyie nke feunè yebəkè, kè be bíi me nsə̀tè nè be yaábíó. Ke me ndə̀ri nè yíenní.

18

Esekiasi naámmè Sudaa kə̀be kóo kpà̀ti (Wénté 2 Bekpà̀tibè tə̀mmú 29:1-2. 31:1)

¹ Isidayeribe kpà̀ti Edaa bire Osee kpà̀ti benni tǎ̀nnì mieke nke Aasi bire Esekiasi naámmè Sudaa kə̀be kóo kpà̀ti. ² Ó do yóó di tikpà̀ti ke mə̀ke yebie nsipísidé nè yè̀̀nùmmù ndi, kéntə tikpà̀ti ke dò yebie nsipísidé nè yè̀̀wei ke bo Sedisadəmmu. Sakarii bire Abi weè do tú o yə̀. ³ Kòo ndə̀ri ti Yiè nKuyie ndó dè

o yààrì Dafiti do dɔ̀r̀r̀m̀è sósó. ⁴ Weè do pùɔ nyetà̀r̀è k̀épuɔ nsitenkaanì k̀ékãũ Asedaa kutedɔ́ú k̀ébókè f̀esɔ̀m̀átìwààf̀è M̀ɔ̀ỳìs̀i do d̀ò̀ f̀è, Isidayeeribe do k̀p̀aá ke f̀è t̀ù̀ò̀mmu ntihúúntì k̀étuòkenní de m̀ònnì, k̀è b̀è f̀è yu ke t̀ú f̀esɔ̀m̀átìwààf̀è. ⁵ Esekiasi do d̀ómu mediè tì Yìè nKuyie nyIsidayeeribe t̀ù nkù k̀épèèté Sudaa k̀p̀aàtibè s̀òmbè, b̀èè ò niiténè nè b̀èè ò t̀únnì. ⁶ Kòo ntaunè tì Yìè nKuyie nweti weti, ò í nkù yatènè k̀éntũ nKuyie ntannò k̀ù do duó nyè M̀ɔ̀ỳìs̀i. ⁷ Kè tì Yìè nKuyie nni nhò bonè kòò d̀ò̀r̀i d̀è demou yie. Kòo yete Asidii kóo k̀p̀aàtì k̀peti ke t̀énke í nhò bùó. ⁸ Weè do poté Fidisitèèbè k̀éfietè bè tenkè k̀étúótè b̀èè baa dihèi bè kó yetuo k̀éntò k̀étuòkennè yehèkè iduotí fité yè.

Sidii kóo k̀p̀aàtì Sadimanasaa pimè Sammarii

⁹ Sudaa k̀òbè kóo k̀p̀aàtì Esekiasi k̀p̀atì benni naannì mièke nke Isidayeeribe kóo k̀p̀aàtì Edaa bire Osee kó tikp̀atì benni yiénnì mièke d̀ò nke, Asidii kóo k̀p̀aàtì Sadimanasaa domè Sammarii èi ké d̀i pi. ¹⁰ Kè d̀è mmòke yebie nyètããtì kòò di na ke s̀ó nhEsekiasi bo o k̀p̀atì benni kuónnì, k̀è Isidayeeribe kóo k̀p̀aàtì Osee bo o k̀p̀atì benni wéinnì. De benni ndi b̀è p̀òntemè Sammarii. ¹¹ M̀em̀me Asidii kóo k̀p̀aàtì p̀írm̀úm̀è Isidayeeribe k̀ékònnè Asidii ké b̀è k̀anne Adaa, Abɔ̀ kó mpéèmmè Kosãã tempè nnè Medii ekè. ¹² Bè do í yie mmèè k̀p̀éi nke tì Yìè nKuyie nnáàntì, k̀étòte metaummè k̀ù do nàkè t̀ì kó dimàà ku kóo t̀òntì M̀ɔ̀ỳìs̀i b̀è do í k̀ènté t̀imatì, b̀è me nyí nyie nke d̀ò̀ t̀imatì.

Asidii kóo k̀p̀aàtì Sãnsedibu domè Sudaa k̀òbè tenkè

(Wénté Esaii 36:1 nè 2 Bekpààtibè t̀ómmú 32:1)

13 Sudaa kòbe kóo kpààti Esekiasi kpàti benni tēpíitè nè dinaanni miēke nke Asidii kóo kpààti Sānsedibu domè Sudaa ekè iduotí fité yè ké yè fiētē.

14 De mōnni kè Sudaa kòbe kóo kpààti tō mbenitibè Dakiisi eì kè bèe náké Asidii kóo kpààti ke dō: Okpààti tu ò càarèmu a ò yóu ke ténke báá ò dokénè, kàa ò beke tì, ò yóó tì dōòmu.

Kè Asidi kóo kpààti dō, wèe ò duós ntimáti pēití cìdòòbè sikòupísìwei (9000), mesò ncìdòòbè sikòusiwei (900). 15 Kè Esekiasii túóté timáti pēití tì do bo ti Yiè nKuyie ncíētè kó ditou miēke nè tekpààticíētè miēke timòu. 16 Kòo pònte ti Yiè nKuyie ncíētè kó yecàkè kédate mesò nwenwe Esekiasi o mómumuò nhò do dànnemè tidabēti tì pīñnè yecàkè. Kòo dè duós ndemòu Asidii kóo kpààti.

Wèe ni Senakedibē āāpòmbè náké ti

(Wénté Esaii 36:2-22 nè 2 Bekpààtibè tōmmú 32:9-16)

17 Kè Asidii kóo kpààti mbo Dakiisi kédēite wèe baké o kó fehāāpònnafe nè wèe baké tekpààticíētè, nè wèe bàa wenwe okpààti o mómumuò, nè behāāpòmbè péu, ké bè tōnko Sedisadēmmu okpààti Esekiasi borè. Kè bèe tuòkoo kēbáté kéntókénè diyāàhútàri kó kuce, meniē mpūō nkùu néce ke taà dihèi kubiriku. 18 Bè de mbo ke dō bè dō kēyà okpààti kè Idikiya bire Ediakimmu wèe kòti tekpààticíētè miēke kè weè né yènní nè Sebuna opátíwāàti nè Asafu bire Soaa wèe tōu dihèi kó yepáte. 19 Wèe baké fehāāpònnafe kòo bè náké ke dō: Nákéne okpààti Esekiasi ke dō okpààti diēwè Asidii kóo kpààti tu ti da beke ke dō: A tá ba ke kari?

20 Yáà a yèmmè dò ntináàntì detetìrè kpèti tú itié nyi nè dikāmbùò a kpéí nkàa bo ò dòkénè? Yáà a yèmmè naatinè we, kàa dàátí ke yete wenwe Asidii kóo kpààti kpèti? 21 Ò tu ò yému ke dò nha yèmmè naatinè Esibiti nwe a né í yé ke dò nhEsibiti dò ndipènnì dii pònte dindi, kè wèè di pī ndii ò kòute. Esibiti kóo kpààti me ndòori bèè ò duó mbe yèmmè.

22 Kè dè yèmmè di bo yí di yèmmè naatinè di Yiè nKuyie ndi tū nkù dè né í tú kuù kó yetòrè nye nè yewūōtòrè Esekiasi pūōmmè o mómmuō nke nàké Sudaa kòbe nè Sedisadēmmu kòbe ke tú bè nfeu be wūō diwūōtònnì dii bo Sedisadēmmu mää? 23 Kàa yèmmè dò nnè n cice Asidii kóo kpààti di mà, a dò fíēū! Kòo da duó nsisēī sikōupísidé (2000) kè nsà kàa bo pété bèè bo sì dèke! 24 A í yóó na kébāao n kóo kpààti kó betōmbè miēke bá omáà bá ketíke wèè tu osám̄pòú be miēke. Kàa yèmmè né naatinè Esibiti yóó da duómmè sisēī nè si dèèbè! 25 Di yèmmè dò nhò kàtení nè omáà ndi ke bo pònte di nhèi bá di Yiè nKuyie nyí dóàà? Kuù ò nàké ke tú ò dò nké di pònte.

26 De mōnnì Idikiya birē Ediakimmu nè Sebunaa nè Soaa, kè bèe nàké wèè ni Asidii kó fehāāpònnafe ke dò: Ti da báámmu nti náánnè Aramu eì kòbe kó tináàntì, bèè bo kuduotí ñnkè kè bè bá nyo.

27 Wèè baké Asidii kó behāāpòmbè kòo dò: N kóo kpààti í n tōnní kè m bo tì nàké fí nnè a kóo kpààti díi mää. Ò pètinke n tōnní kè m bo tì nàké benitibè mbe bèè bo kuduotí ñnkè, dindi nè bè, di yóó di di mínti kényà di yéñkúmè.

28 Mēmme wèè ni Asidii kó fehāāpònnafe ò cōm̄m̄m̄m̄ kēpīēké nè Sudaa kòbe kó tináàntì ke dò: Kénténè Asidii kóo kpààti diewè tu mù: 29 Ò tu

Esekiasi báá benné ké ndi sóú nhò í yóó na ké di fietε o nau mieke. ³⁰ Esekiasi bá ndi sóú nkε tú di duó ndi yèmmè di Yiè nKuyie nkè kù yóó di dεεté. Bá Asidii kòbe báá pante dihei. ³¹ Asidii kóo kpààti tu dí báá yie nhEsekiasi kpεti, di taunnè wenwe Asidii kóo kpààti, kè dεε yie nkè di nyo mbá wè o paku kó tidiiti ke cáá ffinyĩ nè fikíè de be ke yǒ mbá wè o binte nie, ³² ke kémúnè ò bo tuakénimè ké di túóté kékònnè kékanne dihei dìi dònne di kpεri, kè tidiiti nè detie mbè tu dè ffinyĩ nè bè tu dè odifíè bè dii dèè be mekasààmè kè dè bo, kè mecekùò mmúnke bo di mieke, kè dí mbo dεborè ke báá kú die ndεtetirè. Di báá kénté Esekiasi di náá ntì ke tú Kuyie nyóó di dεεté. Ò di fétinkomu. ³³ Yehékè teyè kó yebókè na ke bè dεεté kè Asidii kóo kpààti í bè pĩnnáà? ³⁴ Amati nè Adipadi kó yebókè bore? Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa de kpεye bore? Yè dεεté Sammarii kòbe kòò í bè naà? ³⁵ Ɔndi εi kó dibòò na ke dεεté di kó ketenkè kòò kè yóu kè di Yiè nKuyie nné bo na kédεεté Sedisadεmmu?

³⁶ Kè bè ndò nkáré bá òmòu í mbè tèǹné tìmatì. Ke yé okpààti Esekiasi do bè nàkémè ke tú bè báá ò tèǹné tìmatì. ³⁷ Kè Ikidiya bire Ediakimmu wèè kòtí tekpààticfètè nè opátíwǎàti Sebuna nè Asafu bire Soaa wèè tau dihei kó yepáte kè bèε kǽri be yààti kéwǽtoo Esekiasi borè, kóò nàké wèè baké Asidii kó fehǎapònnafe ò bè nàké tì.

19

Esekiasi beémmè Kuyie mpǎānáàntì náàntò Esaii o kpεti

(Wénté Esaii 37:1-7)

¹ Okpààti Esekiasi ti kèè dìi m̀ǹǹni k̀o ỳemm̀è caàrè k̀o k̀erí o ỳààti ke dáátí kuf̀ò̀t̀ǹk̀ù k̀éntati ti Yiè nKuyie ǹc̀f̀è̀t̀è, ² k̀ét̃ nhEdiakimmu wèè k̀otí tekpààtic̀f̀è̀t̀è nè o pátíwã̀ti Sebuna nè ikuó ǹiùbè bèè tu bekótíbè ke d̀ò bè ndáátí tif̀ò̀t̀ǹti k̀ékote Amoti bire Esaii Kuyie mpããnáànti náàntò borè. ³ Kòò nàké ke d̀ò: Okpààti Esekiasi tu tí da nàké ke d̀ò: Yíe nkó diyè tu meyeñcaàrímè kperi ndi, ti pàkému, Kuyie nkuù ti poté ke ti di ifei. Ti kperè d̀onnè kuperitèyonku ãã íté m̀emm̀e onitipòkù kè muwèrímú né ò d̀onté ò bo ǹorímè kè debirèe ỳenní. ⁴ Kè dè naati ti Yiè nKuyie nha tũ nkù bo nkeè Asidii kóo kpààti t̀onní wèè ni o ããpòmbè, k̀o kù sãrímú m̀èè botí ke bo ò poté yesáãmbè ò kù sãrímú yèè kpéí. A né kù bàntè ku k̀òbe bèe kpaá be kpéí.

⁵ Kòo kpààti Esekiasi kó yet̃rèe tuokoo Esaii borè. ⁶ Kòo yè nàké ke d̀ò: Ti Yiè nKuyie ntu dí nàké okpààti Esekiasi ke d̀ò o k̀m̀b̀ù̀t̀i bá nduò ò kèè t̀i náànti nè yesáãmbè Asidii kóo kpààti t̀onní kè bè kù sãrímú yè kpéí. ⁷ Ti Yiè nKuyie ntu kuù móm̃m̃onku yóó ò ànné meyèmmè m̀èè bo nte k̀o keè tináànti mati k̀ékò nho cie kè k̀u duó nkè bèe kè nhò k̀u.

*Asidii kóo kpààti wàri dìi pátiri ke bo donné Sedisadèmmu k̀òbe k̀m̀b̀ù̀t̀i
(Wénté Esaii 37:8-13 nè 2 Bekpààtibè t̃mmú 32:17)*

⁸ Mèmmè wèè ni Asidii kó behããpòmbè ò kèèmmè Asidii kóo kpààti ítemè Dakiisi ke k̀òte ke do Dibuna mudoò, k̀o ke nhò s̀ǹt̀ó. ⁹ Asidii kóo kpààti do kèè Etiopii kóo kpààti Tiidakaa k̀oriní m̀emm̀e ke bo ò do mudoò. Kòo yíe t̃ nke d̀ò bèe nàké Esekiasi ke d̀ò: ¹⁰ Asidii kóo kpààti tu ti da nàké ke d̀ò: Kuyie nha

duó nkù a yèmmè kù báá da souté kàa yèmmè ndò nhò í yóó pante Sedisademma. ¹¹ A mómmuò nha kèèmu wenwe Asidii kóo kpààti ò dòò dè yehékè teyè, ò yè kùàmè yemou páíí, kè fí nyèmmè né dò nkù bo da coonnaà? ¹² Kosãã nè Anaa kperi nè Desefu kperi nè Edennibe bèè do bo Tedasaa de kó ibotí yembè ò kùò ì i bókè na ke ì deetáà? ¹³ Amati nè Adipadi nè Dayii nè Sefadifaimmu nè Enaa nè Ifa ye kpààtibè bo de?

*Esekiasi bántèmè Kuyie
(Wénté Esaii 37:14-20)*

¹⁴ Kè Esekiasii coute dipátíri yetõrè nou mieke kékaa nkédeè kéta ti Yiè nKuyie ncíètè ké dì pĩnte ti Yiè nKuyie nyìkè, ¹⁵ ké kù bántè ke dò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayεεribe tũ nkù, fí nwèè kàri a taummè tou beĩnkèmbàribè fènti ìnkè, fíò baké yekpààtiyò yemou yèè bo ketenkè. Fí nwèè dòò ketenkè nè keĩnkè. ¹⁶ Ti Yiè nKuyie n da báámmu kénté kékeè! Sĩnnéní káyà! A bomu fí nti Yiè nKuyie, keè Sennakedibu da sáámmè. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie! Mómmuò nwe nhAsidii kó bekpààtibè dèèmmè ibotí tei kó yehékè yemou. ¹⁸ Ke cóu mbe bõotenkaanii, benitibè beè si dòò, si í da dõnnè fí nKuyie. Si tu ideí nyi nè yetárè. ¹⁹ Ti Yiè nKuyie nha ti deeténè Sennakedibu kè dèe yie nkè ketenkè kó yekpààtiyò yemouu banté fíò tumè ti Yiè nKuyie nhamáà.

*Esaii nakémè Esekiasi ò bàntè Kuyie nkè kù ò tẽríné
ti
(Wénté Esaii 37:21-35)*

20 Mémme Amoti bire Esaii tōmmè ke bēe náké Esekiasi ke dō: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeribe tū nkù tu kù kèemu a kù kuónnèmè Asidii kóo kpààti Sennakedibu kpéí. 21 Nte kù n nàké tì o kpéí:

Mí ndi Yiè nKuyie mmî tu:
Siyōō kó desapumbire da sènkèrimu,
ke da daú ke da cokù,
kè Sedisademmu kó desapumbire da cōũ.

22 Wenninwe a sàámúmè?
Wenninwe a ommúmè?
Wenninwe a sèémmè fenònfè?
Kuyie nyIsidayeribe tū nkùà?

23 A baa tōnní a tōrè kè yè sàámú mí ndi Yiè nKuyie nkùà?
Ke nàké ké tú a naasēī kpeñni mēè kpéí nte kàa dèke Dimaa tārì yómmè,
ke ta Dimaa túúkù cuokè ke kōũ detekperè nè bè tu dè siperési.

Ke tūðkenè ditārì yóntényómmè detie nsūdaà?

24 Ke béi nke tú a keúmu sibíí betòbè cie,
ke yà betòbè tenkè kó menie,
ke na a naàcètè memáà ke Ìtinné Esibiti kó ikó nyì tukúnè kukó ndiekù Niirià?

25 A né í yé ke dò mmí nKuyie mmî pī nde kó mutōmmú.

Nè dimònni kótíri miēke nke
n tãátémè ke yé n dò nkédòòmè,
ke yóó mè dòò di mmònni.

Mîi do da tãáté,
kàa bo puo nyehékè iduotí fité yè ké yè dèítè.

26 Kè de kó yehékè kòbēe dónté muwērímú,
kè dēe bè kpeí kè bēe di ifei,
késááténè timútì,

bè í yó ncáánnè memúyòðmmè,
 bè yóó dòntenè tiyoyienti nti,
 nè timútì tì ò yè tεcádoπòtè ìnkè κε κρείο βά ti
 mònnì í tùòκε.

²⁷ A κρεti matì í bo tì m biininè, mí nKuyie.

Kàa kàri n yému,

kàa yètì n yému,

kàa με ntati n yému,

kàa miεκε m peike n yému.

²⁸ A n yè mèè κρεί nkemiεκε,

kè tεpòtè da deuté,

deè te kè n yóó tōnnè a ònnì mumámáá

kéánnè a nùù tisāndántì,

ké da dete képoonnè a naεεfòtè kéκpēnnè a cie.

²⁹ Fó nhEsekiasi, nte dèè yó ntú mebenkùmè:
 Di mbenni di yóó di tidiitì tì ònké tinti, dibenni
 tεrì kédì tididenti, dibenni tāánnì kébuotí kékōũ,
 kéfíúkú detie mbè tu dè fínyĩ kétōũ de be. ³⁰ De mōnnì
 Sudaα kαbe bèè bo nkpaá, be cīē mbo ta ketenkè kè be
 bakεε peité yebe. ³¹ Sedisadεmmu nwe bèè bo yenté
 bè yètínímè Siyōō tārì ndi bè yètínímè ti Yiè nKuyie
 Mπακεdaα ti dó mèè κρεί nkè dè deu te, kòò yóó mè
 dòò. ³² Kè tì tukúnè Asidii kóo kpààtì, nte ti Yiè
 nKuyie nnàkè tì o κρεί. Kù tu ò í tati di nhεi, ò báá di
 tāũ ipie, ò με mbáá di do nè tidopìtì, yoo wèe ònnè
 di duotí mutáá nkéna kéta. ³³ Mí ndi Yiè nKuyie
 mbéimmu κε tú ò í tati di nhεi. Ò wētì κε bo poo
 nhò kèténì kùù ce nku kékōnnè. ³⁴ N yó nkānkému
 di nhεi ké dì deεté n yètìrì κρεί nnè n kóo tōntì Dafiti
 κρεί.

Sennakedibu yĩkεmε dikpànni ke kò
(Wénté Esaii 37:36-38 nè 2 Bekpààtibè tōmmú
32:21-22)

³⁵ De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nkó ditōnni kōtení Asidii kōbe kó dihāpònkari, kékuo benitibè tekoupiriítè nè sikoupirisini (18000). Kè dè wenté kè bè nsó mbecírìbè beè maa duó duó. ³⁶ De mōnni kè Asidii kóo kpààti Sennakedibuu uuté o āpònkari kéité kékò nkémbo Ninifu. ³⁷ Mεmμε ò tamè diyie mari o bōò Nisidaki tou kénnikú di ìkè, kōo bí Adadamadeki nè Sadeτισεε, kè bèε ò kōũ disie kékuo kécoké kékōte Adadati èi, kōo bire Eda-Adonnii sōtè o kpàti.

20

Esekiasi muokemè kè Kuyie nhò miékūnne
(Wénté Esaii 38:1-8 nè 2 Bekpààtibè tōmmú 32:24)

¹ De kó dimōnni ndi Esekiasii muokemè kéduúnnè mukūũ nkè Kuyie mpānāaanti náaantō Amōti bire Esaii kōte o borè, kóò nàké ke dō: Ti Yiè nKuyie ntú a tūnte a cīètè kpeti, a í yóó foute a yóó kúmu.

² Kè Esekiasii tūnte o ìkè kécuó nkumari, kékuónnè ti Yiè nKuyie nke dō: ³ Áú! Ti Yiè nKuyie. N da báámmu, n kuó mmesémme. A yému n da tūmmè nè n yèmmè memou ke dōari a dómè.

Ò me nyí kékuó.

⁴ Kè Esaii nkpaá ke mu nyí yè tekpàaticīètè kó kudànkù, kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè ke dō: ⁵ Wēte kénáké n nitibè kóo kpààti Esekiasi ke tú: N yē mmí ndi Yiè nKuyie nho yààri Dafiti do tū nkù, n kèèmu ò n kuónnèmè ke yà o nōnnieti, ke yóó ò miékūnne diyie tāánni yiè, kòo ta n cīètè mieke. ⁶ M bo ò yìè

yebie ntepíítè nè yènùmmù, kóò deeté wenwe nè di nheì, kè Asidii kóo kpààti báá dì na. N yó nkānkému di nheì n yètìrì kpéí nnè n kóo tǎntì Dafiti kpéí.

⁷ Kè Esaii dǎ, bèe nante fikíè kó yebe kéwaare okpààti mǎ ndè, kòo mieté.

⁸ Dè do sǎ nhEsekiasi bekemu Esaii ò yóó yà mù kébanté ke dǎ ti Yiè nKuyie nyóó ò miékùnnè diyìè tǎǎnnì yìè kòo wǎte kéta ku cǐètè.

⁹ Kè Esaii dǎ: Nte a yóó yà dè kébanté ke dǎ nti Yiè nKuyie nyóó dǎ kù búi nti, medéè mbo tote yedetisàkè tepíítè tǎmè. A dǎ mǎè keté de ììkàa kè de fǎnkúò? ¹⁰ Kè Esekiasi dǎ: Dè í yóùnè medéè mmè bo kétémmè de ììkè, n dǎ mǎè botí difǎnkúò ndi.

¹¹ Mǎmmè Esaii bǎntèmè ti Yiè nKuyie nkè medéè mbotire kétuǎke yedetisàkè tepíítè.

*Esekiasi cǎutémè Babidǎnni kó yeheikèntǎrè
(Wénté Esaii 39)*

¹² De kó yemǎrè miéke nke Babidǎnni kóo kpààti Badadanni birè Medodaki-Badanni tǎnnènnímè benìtibè yepǎrè kè bè bo dǎu nhEsekiasi o muǎke mǎè kpéí. ¹³ Kè Esekiasi bè cǎuté ké bè benke o kpàti sǎrì kùu dieku nè timátì péitì nè mesǎ nnè tihúúntì tibotí tibotí nè mekǎsǎàmè, ké bè benkenè o kpàrìntè sǎrì dè. Ò kó yesǎrè yemǎu cénke, dǎmarè í nsúó nhò í bè benke dè tekpààticǐètè miéke, yoo o mǎmmuǎ nho cǐètè.

¹⁴ Dè yǐ mǎmmè kè Kuyie mpǎǎnǎǎntì nǎǎntò Esaii kǎtoo o cǐètè kóò beke ke dǎ: Benìtibè bèè kǎtení a cǐètè bè yǎ mba? Bè yènní de? Kè Esekiasi dǎ: Bè bonní diheì détirì ndi Babidǎnni. ¹⁵ Kè Esaii dǎ: Bè

yà ba a kpààtic̄iētè miεke? Kè Esekiasi dò: Dèmarè í sùò n yí bè benke dè n sòrè yemou miεke.

¹⁶ De m̀nnì kè Esaii dò: Kénté ti Yiè nKuyie ntu n da náké tì. ¹⁷ Ti Yiè nKuyie ntu: Dè kpaanímu kè bè bo túóté dèè kó dimàà bo a kpààtic̄iētè miεke kékònnè Babid̀nni, kétúóté a yembè do kóú dè, kéntə kētuəkenèní yíe ndèmarè í yó nkpaá. ¹⁸ A m̀mmuə nha bí a peité ì bè bo ì p̄r̀m̀m̀ kékònnè Babid̀nni, ké bè f̀mmu ké bè p̄r̀nnè tekpààtic̄iētè miεke mut̀mm̀.

¹⁹ Kè Esekiasi dò: Ti Yiè nKuyie nduó nkàa n nàá ntì wennimu. Nè o yèmmè miεke ke né tú: Kè kunaatí c̀enke bo n kó dim̀nnì kè t̀matì í n káonnè.

²⁰ Esekiasi d̀̀r̀m̀ s̀mm̀, ò d̀̀ d̀̀ kó dimàà, ò do m̀ke d̀̀ k̀m̀b̀̀ nè ò maá m̀̀ botí kubinku dihei kέkeú kukondóú kέkp̄nnéní menie ndiheì, d̀ndε kó dimàà dè ẁrimu Sudaa kpààtibè d̀̀r̀m̀ pátíri miεke. ²¹ Kòo kú kòo birε Manansee s̀oté o kpàti.

21

*Manansee naámmè Sudaa k̀be kóo kpàti
(Wénté 2 Bekpààtibè t̀mm̀ 33:1-10,18-20)*

¹ Manansee do yóó di tikpàti ke m̀ke yebie ntepiítè nè yèdéè ndi kéntə tikpàti ke d̀ yebie nsipísìnùmm̀ nè yènùmm̀ ke bo Sedisadεmmu, o ȳ yè̀r̀ do tú Efisiba nwe. ² Kòo d̀̀ ti Yiè nKuyie nyí d́ d̀. Ò do t̀nnε ibotí kù do bèti ì ké bè k̀nnε ì do d̀̀r̀ ì s̀ke nyi, ³ kέw̄εte kέmaá o cice Esekiasi do p̀̀ nyèè w̄̀t̀r̀, yet̀̀r̀ borè kέmaá dib̀̀ Baadi yet̀̀r̀ kέcícéké Asedaa tedóú kέfíí, kέnninku ke d̀u

ndiyiè nè otànkù nè siwǎǎ Isidayeeriɛ kóo kpààti Akabu do dǎòmè. ⁴ Kòo maá yebǎwũǎtǎrè ti Yiè nKuyie nǎǎtè miɛke Sedisadɛmmu, kù do bè nàké ke dǎ kù dǎ ku yètìrì mborè. ⁵ Kòo maá ti Yiè nKuyie nkó tidàntì tidé miɛke yewũǎtǎrè, diyiè nè otànkù nè siwǎǎ de kpéí, ⁶ kékuǎ o birɛ kétuǎ, kénkǎrì tipǎàti ke náánnè yebǎkè, ke waà mbenitinòmbè bèè yu becírìbè, nè bèè bourí tinùbootì kéndǎari mɛdǎòrìmè péu ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè kè ku miɛke ǎ yè. ⁷ Kòo tanné tɛbǎatenkaanìtè Asedaa Kuyie nǎǎtè miɛke. Ti Yiè nKuyie ndo nàkému ku kóo tǎntì Dafiti nè o birɛ Sodomǎ ke dǎ Isidayeeriɛ tenkè miɛke kù tǎǎtè ke dǎ ku yètìrì mbo Sedisadɛmmu nwe nè ku cǎǎtè miɛke. ⁸ Kè dè bo yie nkè ku nìtibè Isidayeeriɛ ténke bá nhǎǎ ntipíiti timǎu kédéténè ketenkè kù duó nkè be yembè, kè bè cénke dǎari kù bè nàké tì timǎu ku kuó imǎu ku kóo tǎntì Mǎyiisi bè wǎri ì. ⁹ Sudaa kǎbe mɛ nyí nyie ti Yiè nKuyie nkpeti kè Manansee bè fétìnnɛ kè bèè dǎd mɛyɛi nképǎtè ibotí Kuyie ndo kù ì ké bè kǎnnɛ ì do dǎòrìmè.

¹⁰ Mɛmɛ kè ti Yiè nKuyie nní mbè nnǎánnè kè ku pǎǎnǎǎntì náámbè tùònkò. ¹¹ Sudaa kǎbe kóo kpààti Manansee mɛ ndǎòrìmè isǎke kpɛɛ, kédǎd mɛyɛi nkɛ dè pǎtè Amǎriibe bèè do dè bo nè dimǎnnì bè do dǎòrìmè, wèè tanné Sudaa kǎbe bɛmǎu mubǎǎféu miɛke. ¹² Ntɛ ti Yiè nKuyie nyIsidayeeriɛ tũ nkù tu mù: Kù tu kù yóó duǎnní mǎè yɛi nSedisadɛmmu nè Sudaa kǎbe tenkè, bèè kó dimǎà bo tì kèè tì bo kpéétè be to. ¹³ Kù tu kù bennénè Sammarii kù ðũ kù yóó ku mbennénè Sedisadɛmmu. Kù anténè fèè nuǎfè Akabu cǎǎtè, kù yóó fɛ nhanténè Sedisadɛmmu, kòo

eitè bè ǝǝ eitè mèè botí dibuu kékónténè di ìnkè. ¹⁴ Ku nìtibè bèè bo nkpaá, kù bo bè ùtòo. Kù bo duós nkè be dootitabè mbè pīī nke fekù be kperε. ¹⁵ Ke yé nè be yembè yèmè Esibiti bè baa dǝari kù í dǝ dè nde káyíinko ku miεke nè yíenní.

¹⁶ Sudaa kǝbe kóo kpààti Manansee do kùǝnèmu benìtibè p̄eu bèè í cǝke mùmamù, kè be yīī mp̄ie nSedisademmu εi. Ke né yíénè meyei nhò tanné Sudaa kǝbe mèè miεke, kè bè ndǝari ti Yiè nKuyie nyí dǝ dè.

¹⁷ Manansee kó me dǝarimè sǝmme ò dǝò dèè kó dimàà nè ò dǝò mèè yei ndemǝu dè wǝrimu Sudaa kpààtibè dǝarimè pátiri miεke. ¹⁸ Kòo kú kè bèè ò kǝnné okpààti cǝt̄è kó mupérímù bè tú mù Usaa mu miεke. Kòo bire Amǝ sǝoté o kpàti.

*Amǝ naámmè Sudaa kǝbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tǝmmú 33:21-25)*

¹⁹ Amǝ do yóo di tikpàti ke mǝke yebie nsipísidé nè yèdéè ndi, kéntǝ tikpàti ke dǝ yebie nyèdéè ke bo Sedisademmu. Kòo yǝ yètiri tu: Mesudemeti Adusi bire, Yotiba εi kou. ²⁰ Kòo dǝò ti Yiè nKuyie nyí dǝ dè o cice Manansee baa do dǝòmè memómmǝmme, ²¹ kétǝnne o cice borime weti weti kénfeu yebǝkè o cice do feu yè ke ninku ye ìkè, ²² kédootóo ti Yiè nKuyie nho yembè do tǝ nkù, ò í ntǝnne ku kó kuce.

²³ Memme kòo tǝmbèè cómmú ke bo ò bǝ nkòò kùǝ o cǝt̄è miεke. ²⁴ Kè dihei kó benìtibèè bè poté kékuǝ, kéduós nkòo bire Sosiasii sǝoté o kpàti.

²⁵ Amǝ dǝarimè sǝmme ò dǝò dèè kó dimàà dè wǝrimu Sudaa kpààtibè dǝarimè pátiri miεke. ²⁶ Kòo

kú kè bèè ò kũnné o cice fõti miεε Usaa pérímù. Kòo bire Sosiasii sɔɔté tikpàti.

22

*Sosiasì naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 34:1-2)*

¹ Sosiasì do yóó di tikpàti ke mɔke yebie nyèni ndi kɛntɔ tikpàti ke dɔ yebie nsipísitããti nè òmáà, ke bo Sedisadεmmu kòo yɔ yètiri tu Sedida Adaya bire Bosikati èi kou. ² Kòo ndɔari ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tũnne o yàari Dafiti borime mme weti weti, ò í nyóu mèmamè.

*Sosiasì pètémè Kuyie nkuó pátiri ku cĩètè miεε
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 34:8-18)*

³ Sosiasì do bo o kpàti benni tɛpítè nè diniínni miεε nke kɛtɔ nho kóo pátiwããti Safãã Asadia bire, Mesudammu yaabire, ke dɔ bèè kɔte ti Yiè nKuyie ncĩètè, ⁴ kénáké ikuó niùti diεwè Idikiya kòo ya timátì péitì bè tɔni tì ti Yiè nKuyie ncĩètè kpéi, mbèè tè bàa kè bè tì cuó tì màmè, ⁵ ké tì tùóté kédúó mbèè baké ti Yiè nKuyie ncĩètè tũntimù kó mutómmú, kè bèè yietí bèè pĩ mmutómmú ku cĩètè miεε ke tũnni dèè càke. ⁶ Bedabεεsũòbè, nè bèè ni mumarimù, nè bemaribè, ke donnè ideí nè yetádieyè kétũntenè Kuyie ncĩètè. ⁷ Kè bè bè duó mbè bá mbékú ke tú bèè náké bè tì pĩnnè mèè botí mutómmú, ke yé bè pĩnmè kè dè wennnimu.

⁸ Kè ikuó niùti diεwè Idikiya náké opátiwããti Safãã ò pètémè ti Yiè nKuyie nkuó pátiri ku cĩètè miεε, ké di nhò duó nkòo kaà. ⁹ Ò kàà mmemme

kédeè kékote kénáké okpààti ke dò: Tínti a kó betōmbè ti tūótēmu timátì pèítì ke duó mbèè ni ti Yìè nKuyie ncīētè kó mutōmmú.

¹⁰ Kòo náké okpààti ke dò: Ikuó nìtì Idikiya weè n duó ndipátìri marì, ké dì nhò kàa.

Osiasi beémmè onitipòkù wèè náá nKuyie mpāānāāntì

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 34:19-28)

¹¹ Okpààti kèè mēmmē Kuyie nkuó bè ò kàa nyì kékēté o yààti, ¹² kénáké ikuó nìtì Idikiya nè Safāā bire Ayikammu nè Miseen bire Akiboo nè opátíwāātì Safāā nè okpààti kóo tūntì Asaya ke dò: ¹³ Kōtenè kébeé nti Yìè nKuyie n kpéi nnè benitìbè kpéi, Sudaa botí kumou kpéi nkéyà dipátìri bè mè mpètè dì tō tì! Ti Yìè nKuyie mmieke ti yè mediè mmè ti yembè í yie mmèè kpéi nke tūnne dipátìri dii ntò tì, bè í yie nke dòò dì yè mmù.

¹⁴ Mēmmē ikuó nìtì Idikiya nè Ayikammu nè Akiboo nè Safāā nè Asaya bè kōtemè onitipòkù Udida borè wèè náá nKuyie mpāānāāntì. Kòo dōu yètìri tu Sadummu Tikifa bire, Adasi yaàbire kòò bàa ikuó yààti. De kóo nitipòkù do bo Sedisadēmmu nwe, dicēkarì bè tu dì: Dihèi pànni kè bèè ò náké bè tō tì. ¹⁵ Kòo bè tēñné ke dò: Kōtenè kénáké onitì wèè dì tōnní m borè ke dò: Ti Yìè nKuyie ntu ¹⁶ Sudaa kōbe kóo kpààti kàa ndìi pátìri náá mmèè yei nkpéi mè yóó bóté Sedisadēmmu nwe nè o nìtìbè. ¹⁷ Bè kù bōntóo mèè kpéi nke tuò nti húúntì yebokè kè be dōòrì mè í nko ku miēke. Dèè te kè ku miēke yè di nheì, ke í yóó bonke. ¹⁸ Dí náké Sudaa kōbe kóo kpààti wèè dì tōnní kè di bo beé nti Yìè nKuyie nyIsidayēeribe tū nkù ke tú ò kèè tìi náāntì yóó dōòmu. ¹⁹ Ò né

mè ntì kèèmè kòo yèmmè cààrè, kòo kékùnnè omáà. Kù nàké tì di nhèi kpéi nnè di yembè kpéi. Mèyèi ndiemè mèè yóó bè tùðkení kè be tenkèe naá Kuyie ncõõ kè. Ò mè nkērímè o yààtì ke kòmmú ku ìkè kù tu kù kèèmu. ²⁰ Nè de kpéi nkù tu kù bo ò òmpùnne o yembè borè bàmmùù, o nònfè báá yà mèyèi nkù yóó bònténímè Sedisadèmmu. Mèmmè kè bèe kòte ke tì nhò nàké.

23

Okpààti Sosiasi kaàmmè benìtibè Kuyie nkuó pátìri (Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 34:29-32)

¹ Kòo kpààtì tìí nSudaa naàmùnkù kó bekótìbè, nè Sedisadèmmu èi kòbe, ² kékòte ti Yiè nKuyie ncíètè ke neínè Sudaa èi kòbe nè Sedisadèmmu èi kòbe bèmou, ikuó niùbè nè ti Yiè nKuyie mpāānāāntì náam̀bè nè benitidièbè nè cénkoo kòbe, benìtibè bèmou. Kòo bè kàa nyikuó pátìri bè pètè dì ti Yiè nKuyie ncíètè mièke dimou. ³ Kòò nkpaá cómmú diwũ̀t̀t̀nnì ìnkè, kédóunnè ti Yiè nKuyie ndinùù d̀ì tu bè ntũ be Yiè nKuyie kényie nku tannò nè ku kuó nè ku tié nè be yèmmè mèmou, kéndòori t̀ì kó dimàà ẁari ikuó pátìri mièke ti yè mmù. Kè benìtibè bèmou d̀ò: Ti yiemmu ke bo ntaunnè Kuyie.

Bè wè̀te ke tũntemè Kuyie mbáammù Sudaa tenkè (Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 34:3-5)

⁴ Kòo kpààtì nàké ikuó niùtì diewè Idikiya nè bèè ò tũnko nè bèè bàa ti Yiè nKuyie ncíètè ke d̀ò bèe denne tinenti bè do p̀ínnè t̀ì dibòò Baadi nè Asedaa nè diyèè nè otànkù nè siwãã de tómmú ti Yiè nKuyie ncíètè mièke. Kè bèe dè denne Sedisadèmmu ké dè

tùò nSetinṓo biriku, kḗtṓ de tápeí nkékṓtenè Betḗedi.
 5 Kè bèe beti bèè do ni ibṓakuó Sudaa kpààtibè do
 ānné bè kè bè ntùò ntihúúnti yetṓrè yèè bo Sudaa
 tempḗ mmieke nè yehékè yèè tṓkénè Sedisademmu
 nè bèè do tuò ndibṓò Baadi nè otānkù nè siwāā
 simṓu botí tihúúnti. 6 Kè bèe uuté Asedaa tedṓú
 ti Yiè nKuyie ncīḗtè mieke, kédenne Sedisademmu,
 kékṓtenè Setinṓo kubiriku kḗ kù tuṓ nkè kùu naá
 mmutápeí nkè bèe mù útóo ifṓti mieke. 7 Kè bèe puṓ
 nyetuo bè do maá yè kḗtanné benitipòbè bè do soó
 mbè kénkṓrì ke bè dounè be kó ikuó yēmme. Nè
 benitipòbè do ṓṓ nkàrì dè ke duṓkù tiyààti bè ṓ nhā
 tì ke dṓúnnè tebṓotenkaanitè Asedaa.

8 Kè Soasii duó nkè bèe yúní ikuó niùbè Sudaa
 tenkè kemṓu mieke kè bèe sīnkūnne yetṓrè bè do
 tuò nyèè ñnkè tihúúnti kékḗtḗ Kebaa kḗntṓ kḗtuṓkenè
 Berisebaa yèè bo dibòrì bè do tú dì diheì yiè nSo-
 suwee kó dibòrì borè. Kè bèe puṓ nyeteyè yèè bo a
 bo ntatoomè diheì kó dibòrì kubakù cànkù. 9 Ikuó
 niùbè bèè do tuò ntihúúnti yebṓṓwṓṓtṓrè ñnkè bè í
 ndò mbè bo na kékṓte ti Yiè nKuyie nkó diwṓṓṓtṓnnì
 borè Sedisademmu. Bè né bo na kḗwḗnnénè be kṓbe
 tṓbè kḗcáákè pḗè wèè í kṓṓrenè mutie mùù muuti.

10 Kè bèe sīnkūnne ditṓnnì dìì bo Benni-Inṓmmu
 Biriku bè tu dì Tofeti, bè do ṓ ntuò ndiì ñnkè ibí, kṓo
 mṓu ténke báá tuṓ ndenitidabire yoo denitipobire
 dibṓò Mṓdṓki. 11 Kè bèe kuṓ sisḗí Sudaa kpààtibè
 do duó nsì kè bè bo ndṓúnnè diyèè kè sì mbo
 ti Yiè nKuyie ncīḗtè kó dibòrì také, ke tṓkénè
 tekpààticīḗtè kóo kótì Medanni-Medeki cīḗtè. O cīḗtè
 do tṓkénè bè do maá kùù dieku nku kḗkpeénnè
 Kuyie ncīḗtè, kḗtuṓ nnè sinaasḗí bè do pā sì kè
 bè bo ndṓúnnè diyèè. 12 Kṓo puṓ nyebṓṓwṓṓtṓrè

Sudaa kpààtibè do maá yè Aasi kó kudànkù ìnkè nè Manansee do maá yè ti Yiè nKuyie ncìèè kó dedànnè dedé miεε, kòo yè pònte kédéíté kéútóo ye tǎǎ nSetinᵋᵋ biriku miεε. ¹³ Kòo caka yebᵋᵋwũᵋᵋtǎᵋᵋ Sodomᵋᵋ do maá yè Sedisadεmmu kó yetᵋᵋrè odifíè tǎᵋᵋrì bakù cǎnku Sidoniibe bᵋᵋyeyiri Asitaditee kpéi nnè Mᵋᵋabiibe bᵋᵋyeyiri Kemᵋᵋᵋsi kpéi nnè Amᵋᵋniibe bᵋᵋyeyiri Midikᵋᵋmmu kpéi nkòo yè sǎnkùnnε yemᵋᵋ, ¹⁴ képuᵋ nyebᵋᵋtǎᵋᵋrè bè do fííkú yè kéu itedéi kᵋᵋtᵋᵋní beçírìbè kũᵋᵋ kᵋᵋpíε ndè do bo yèè borè.

*Isidayeyiribe wète ke tũntemè mubáammu
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 34:6-7)*

¹⁵ Kè Sosiasii puᵋ nNebati bire Sedoboammu do maá dìi wũᵋᵋtᵋᵋnni Betεedi kó ditᵋᵋnni borè kᵋᵋtanné Isidayeyiribe meyeyi mmieεε. Kòo dì puᵋ kᵋᵋçú nditᵋᵋnni nè kutedᵋᵋú, demᵋᵋu kè dᵋᵋε naá mmutǎǎ.

¹⁶ Memᵋᵋmε ò wèntémè kᵋᵋyà ifᵋᵋti ìi do bo deborè ditᵋᵋrì ìnkè kᵋᵋtᵋᵋ nkè bèè kũᵋᵋtᵋᵋní be kũᵋᵋᵋ kòo ye çú ndiwũᵋᵋtᵋᵋnni ìnkè, ké dì sǎnkùnnε kᵋᵋndᵋᵋnnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku pǎānǎāᵋᵋᵋᵋ nǎāᵋᵋᵋᵋᵋᵋ kòo ti béi, Sedoboammu dᵋᵋε dìi mᵋᵋnni diwũᵋᵋtᵋᵋnni ìnkè dibanni yiè. Ò de mbo kᵋᵋwénté kᵋᵋyà Kuyie mpǎānǎāᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋ nǎāᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋ wèè do nàké de kó tipǎānǎāᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋ o fᵋᵋti. ¹⁷ Kè Sosiasii beke ke dᵋᵋ: Difᵋᵋtᵋᵋtǎᵋᵋrì dii we nkó kufᵋᵋti kperi ndi?

Kè diheì yembèè ò tᵋᵋᵋnné ke dᵋᵋ: Kuyie mpǎānǎāᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋ nǎāᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋᵋ wèè do itᵋᵋní Sudaa tenkᵋᵋ kᵋᵋçᵋᵋtᵋᵋní kᵋᵋnǎké a me mbo ke dᵋᵋrì ti yíε, nho fᵋᵋtᵋᵋtǎᵋᵋrì ndi.

¹⁸ Kè Sosiasi dᵋᵋ: Yóunè de kó kufᵋᵋti, di báá kù kǎáké! Memᵋᵋmε kè bèè yóu o kũᵋᵋᵋ òmᵋᵋu í nyè kũᵋᵋtᵋᵋ,

kéyóunè múnke Kuyie mpãánaàntì náàntò wèè do yènní Sammarii tenkè o kpeye.

¹⁹ Kè Sosiasi múnkee può nyebòotuo bè do maá yè Sammarii ekè miéke Isidayeeribe kpààtìbè do maá yè kèíi ti Yiè nKuyie mmieke. Kòo yè può mpáíí ò può mmèè botí Beteedi kpeye. ²⁰ Kòo pĩmmú bebòoyembè bèè dè bo ké bè fié be bòowũòtòrè ìnkè, kécóunnè yenitikũò de kó yewũòtòrè ìnkè.

Ò me nyĩ kédeè kéwēte Sedisademmu.

*Sosiasi duómme kè bèe baa ndiyentébanni
(Wénté 2 Bekpààtìbè tómmú 35:1, 18-19)*

²¹ De kó difònkúò kòo kpààtì Sosiasii náké benìtìbè ke dò: Baánnè diyentébanni kédéúkúnne ti Yiè nKuyie nyètìrì, kéntũ ntì wàri ku kuó pátìri miéke. ²² Nè bebaatìbè kó dimònnì, kéntò kétuòkennì bekpààtìbè kó dimònnì Isidayeeribe nè Sudaa kòbe, bè do í baà ndiyentébanni mebotí. ²³ Okpààtì Sosiasi kpàtì benni tepítè nè diniínnì ndi bè wète kébaámmè diyentébanni mebotí Sedisademmu ke bo déúkúnne ti Yiè nKuyie nyètìrì.

*Sosiasi kpàtì mànkú
(Wénté 2 Bekpààtìbè tómmú 35:20-27. 36:1)*

²⁴ Kè Sosiasii paa mpáíí Sudaa tenkè kemòu miéke nè Sedisademmu omòu miéke bèè yu becírìbè nè bèè bourí tinùbootì, nè bèè fìkú becírìbè, nè sibòatenkaanii, nè isòke ìi kó dimàà do dòori Sudaa tenkè, nè Sedisademmu omòu miéke. Sosiasi do tũnne ikuó niùtì Idikiya do pètè ti Yiè nKuyie nkuó pátìri dì ku cfiètè miéke di yē mmù mmu, kékáuté dende kó dimàà páíí.

25 Bekpààtìbè bèè do ò niiténè kédì tikpàtì nè bèè ò tūnnenì òmòu do íbo wèè ò dònne, weè duó nhomáà Kuyie nnè o yèmmè memou nè o wērímú mumou, kéndəəri ti Yiè nKuyie ndo duó nyì kuó Məyiisi kòò ì wāri ì yē mmù.

26 Bá nè memme kè Kuyie mmiεε nkpaá pèi Sudaa kəbe be kóo kpààtì Manansee, weè do cààrè ti Yiè nKuyie nkè ku miεεε bè yè bá kè í nyie nke bo do. 27 Məmme kè ti Yiè nKuyie mbè nàké ke dò: M bo kei nSudaa kəbe m borè, n kei mmèè botí Isidayεeribe. N yóó dootóomu Sedisadεmmu diheì n tãáté dì, nè n cīètè n do béi nke dò n yètìrì yó mbo tēè miεε.

28 Sosiasi də̀rìmè səmmε ò dòò dèè kó dimáà de wārimu Sudaa kpààtìbè də̀rìmè pátìri miεε. 29 O kó tikpàtì miεε nke Esibiti kóo kpààtì Nεkoo kə̀rìmè ke bo tee nhAsidii kóo kpààtì mudoò kukó nhEfadati borè. Kè Sosiasii ò dinté, kè Nεkoo ò kùə Mεkidoo kó mudoò ketimù miεε. 30 Kòo kó betōmbèè ò tuóté nè tekpà̀rinaasāntè Mεkidoo kékònnè Sedisadεmmu, kóò kūnné Sudaa kpààtìbè fōti miεε. Kè diheì yembèè pī nYoakasi tikpàtì, kóò cóú mmekùò nkòo səoté o cice Sosiasi kpàtì.

*Yoakasi naámmè Sudaa kəbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 36:2-4)*

31 Yoakasi do yóó di tikpàtì ke məke yebie nsipísidè nè yètāāti ndi kəntə tikpàtì ke də̀ betā̀abè bètā̀ati ke bo Sedisadεmmu. O yō yètìrì do tú Amitadi Yedimeyau birε, Dibuna εi kou. 32 Kòo də̀ ti Yiè nKuyie nyí dó dè o yembè do dòò mēè botí weti weti. 33 Məmme Esibiti kóo kpààtì Nεkoo ò pīrímè

kékpètínné Dibuda Amati tenké miεεε bá ò ténke í ntú Sedisadεmmu kóo kpààti. Kòo duó nkè bè nhò yieti dàmpòò bá dìi benni timáti péítì cìdóòbè sikəupísitāāti (3000), μεσσο ncìdóòbè sikəusitāāti (300).

³⁴ Kè weè kpààti Esibiti kouu túóté Sosiasi bire Ediakimmu kedúo nkòo səté o cice kpàti, kòo ò cèete diyètìrì kóo yú ke dà: Sosakimmu, kétúóté Yoakasi kékònnè Esibiti kòo ke nkú. ³⁵ Kè Sosakimmuu kéété o nitibè bá wè o wērimú mamè ò bo duómme timáti péítì, nè μεσσο nkè dè nsànnè Esibiti kóo kpààti beke dè. Kè bè níí dè nhò duó nkòò dè duó nhokpààti Nεkoo.

*Sosakimmu naámmè Sudaa kəbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 36:5-8)*

³⁶ Sosakimmu do yóo di tikpàti ke məke yebie nsipísidé nè yènùmmù ndi, kéntə tikpàti ke dè yebie tēpítè nè dìmàà ke bo Sedisadεmmu, kòo yə yètìrì tu: Sebida Pedaya bire Dumaa εì kou. ³⁷ Kòo dàò ti Yiè nKuyie nyí dó dè o yembè do dàò mèè botí weti weti.

24

¹ Sosakimmu kpàti miεεε nke Babidənni kóo kpààti Nebukannesaa ò domè kóo na, kòo ò bùuté ké nhò bùó ke dà yebie nyètāāti kēwēte kέyete o kpeti. ² Mεmme kè ti Yiè nKuyie nduó nkè befèèbè Babidənni kəbe nè Asidii kəbe nè Məabu kəbe nè Aməniibe, kè bεe do Sudaa kó dikpààtiyuu ke bo di dèè páíí kéndənnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku kó betəmbè ku pāānāānti náam̀bè kè bεe tì béi. ³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè dende kó dimàà bè tū̀əkení ke bo bè kei nku borè nde, Manansee kó mεyεi nkpeí

nnè ò dǎò dèè kó dimàà, ⁴ nè ò do kùò bèè nìtìbè kè be yĩ ncóú nképié nSedisadεmmu bá bè í cààrè mùmamù, mèè do te kè ti Yiè nKuyie nyete kù bo bè cǐém̄m̄è.

⁵ Sosakim̄mu dǎòrìmè sǎmm̄e ò do dǎò dèè kó dimàà dè wǎrimu Sudaa kpààtìbè dǎòrìmè pátiri miεke. ⁶ Kòò kú kè bèè ò kǔnnè o yembè fōti. Kòò bire Sosakinni sǎtè o kpàti.

⁷ Esibiti kóo kpààti ténke í nyè o εi ke yé Babidǎnni kóo kpààti do fiètemè o tenkè ò do te kè kétúóté Esibiti kó kukó nkétuǎkenè kukó nhEfadati.

*Bè p̄r̄m̄m̄m̄è Sudaa kǎbe ke kǎnnè Babidǎnni
(Wénté 2 Bekpààtìbè tǎmmú 36:9-10)*

⁸ Sosakinni do yóó di tikpàti ke mǎke yebie ntepiítè nè yèni ndi, kén̄tǎ tikpàti ke dǎ betǎǎbè betǎǎti ke bo Sedisadεmmu. Kòò yǎ yètiri tu Neusitaa Edinatǎǎ bire Sedisadεmmu εi kou. ⁹ Kòò dǎò ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè. Ò do tǔnne o yembè borim̄e m̄m̄e weti weti.

¹⁰ De mǎnni ndi Babidǎnni kóo kpààti Nebukannesaa domè Sedisadεmmu kóò pi. ¹¹ Kè Nebukannesaa o móm̄muǎ nkǎtení kédò dihei o āp̄òmbè pi di. ¹² M̄em̄m̄e Sosakinni Sudaa kǎbe kóo kpààti yènnim̄è kékǎte kóò duó nhomáà kénéinè o yǎ nè o kó betǔmbè nè bè f̄m̄mu bè kè tu tekpààt̄ic̄f̄ètè kó bekótìbè. Kè Babidǎnni kóo kpààti bè p̄r̄m̄m̄ kédǎò tidaati. O kpàti benni diniñni miεke do nke ò bè p̄r̄m̄m̄m̄è.

¹³ M̄em̄m̄e ò tǎmè ti Yiè nKuyie nc̄f̄ètè kó tinenti tim̄au tii do bo te miεke nè tekpààt̄ic̄f̄ètè miεke kp̄eti. Kè bèè puǎ m̄m̄esǎo nkó tinenti tim̄au Isidayεeribe

kóo kpààti Sadoməo do dǎ̀dǎ̀ tì ti Yiè nKuyie ncǐ̀tètè kpéí, nkù do tì nàké ke yēm̄mè. ¹⁴ Kòo pǐmmú okpààti kó bètũmbè nè bèè tu benitidiébè, kè bè mbo tekəupííítè (10000), kékǐmmúnè bemaábè nè bèè dǎ̀dǎ̀ri yecaukpetínyè, kè cǐ̀nkoo kəbe beè nkpaá dihèi. ¹⁵ Kòo tǎ Sosakinni nè o yǎ nè o pobè nè iwěi yembè nè bè fǐmmu bè kè bè tu tekpààticǐ̀tètè kó bekótíbè, ké bè kònnè Babidǎnni. ¹⁶ Bèè kó dimáà nǎ mmudoò kè bè mbo sikəupísìyiekè (7000) bemaábè nè bèè dǎ̀dǎ̀ri yecaukpetínyè kè bembè mbo tekəupíítè (1000), kékǐmmú behāāpǎmbè yekǎmbò yembè kékònnè Babidǎnni.

¹⁷ Kè Babidǎnni kóo kpààti túóté Sosakinni yǎ tǎi Matanniya kédǎ̀dǎ̀ okpààti kòo sǎtè Sosakinni kpàti. Kòo ò cèète diyètìrì kóò yu ke dǎ̀: Sedesia.

*Sedesia naámmè Suda kəbe kóo kpàti
(Wénté Sedemii 52:1-3 nè 2 Bekpààtibè tǎmmú
36:11-12)*

¹⁸ Sedesia do yóó di tikpàti ke məke yebie nsipísidé nè dimáà ndi kén̄tǎ tikpàti ke dǎ̀ yebie ntepíítè nè dimáà ke bo Sedisadεmmu. Kòo yǎ yètìrì tu Amitadi Sedemii birε Dibuna εi kou. ¹⁹ Kòo dǎ̀dǎ̀ tì Yiè nKuyie nyí dǎ̀ dè, ò do tũnnε Sosakimmu borimε mmε weti weti.

²⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù miεke do yè Sedisadεmmu nè Suda kəbe kè dεndε kó dimáà bè tǎ̀kεnì, kè Kuyie mbè kei nku borè.

Kè dè mboní kè Sedesia yetε Babidǎnni kóo kpààti kpeti.

25

*Babidōnni kóo kpààti pīmè Sedisadēmmu
(Wénté Sedemii 39:1-7. 52:3-11)*

¹ Sedesia kpàti benni diwéínnì miēke do nke otánkù pínnwè miēke diyìè pínnì Nebukannesaa Babidōnni kóo kpààti domè Sedisadēmmu mudoò nè o āāpòntīnnì diməu kécēēte Sedisadēmmu èi kérénné kudookəti ké ndi pi. ² Kè dèe tuəke Sedesia kpàti benni tēpíítè nè dimáà.

³ Dibenni tánkù naanwè diyìè wéínnì ke sǎ ndikònnì deuke bá benitìbè ténke í péú mudii. ⁴ Kè bèe duute kuduotí keyènkè, kòo kpààti yè nè o āāpòmbè kētūnne Adaba kó kuce, dibòri kəku iduotí idé saku, kùù təkénè okpààti pèrímù. Kè Babidōnni kəbe fité dihèi. ⁵ Kè Babidōnni kəbe beti okpààti kóò nìnte Sedikoo biriku kòo āāpòmbèe cíté kóò yóu. ⁶ Kè bèe ò pī nkékətenè Dibuna Babidōnni kóo kpààti borè kóò nàké be dǎ kóò dǎmè. ⁷ Kè Babidōnni kóo kpààti fíé okpààti Sedesia bí o nuə mmiēke, kédoké Sedesia nuə nkòò bou timáti kékònnè Babidōnni.

*Bè wète ke pīrmúmè Sedisadēmmu kəbe ke kònnè
Babidōnni
(Wénté Sedemii 39:8-10. 52:12-30 nè 2 Bekpààtibè
tǎmmú 36:17-21)*

⁸ Babidōnni kóo kpààti Nebukannesaa kpàti benni tēpíítè nè diwéínnì miēke nke Nebusadadanni tihāāpònti tii bàa okpààti ti kóo kóti wèè tū nhokpààti, ò tùəkenímè Sedisadēmmu, ⁹ kédúú nkè bèe cóu nti Yiè nKuyie ncīētè nè tehāāpòncīētè nè Sedisadēmmu kó sicēī siməu, ke cóunnè benitidiēbè

kó sicéí simou. ¹⁰ Kè Babidɔnni kó behāāpòmbè bèè cíenní tihāāpòntì tì bàa okpààti ti kóo kótì kè tì puo nkuduotí kùù fité Sedisadɛmmu.

¹¹ Kè Nɛbusadadanni wèè baké tihāāpòntì tì bàa okpààti, kòo pīmmú bèè nìtibè do kpaá dihèi nè bèè do yè kóò tūnne nè benìtibè tɔbè péu kékònnè o ciɛ.

¹² Kè súó mbɛtenkútìbè máá bèè bo nkuuti nè bèè bo nhò fiiku dɛtie mbè tu dè fínyĩ.

¹³ Kè Babidɔnni kó behāāpòmbèè bóké disəwũḍ kó yesānkè ti Yiè nKuyie ncīètè kpeye nè ye kó yeɛitiyè nè disəwũḍ kó kunankú diékù kùù bo ti Yiè nKuyie ncīètè kɛtɔ disəwũḍ kékònnè Babidɔnni.

¹⁴ Kòo túóténè yesəbɔ bè do ɔ nkounè yè mutápeí nnè dɛ kó tikāpentì nè dɛ kó yese nè dɛ kó ihaaké nè sibúkúsí. Dèè kó dimàà cénke tú disəwũḍ kó tinɛntì bè do pīnnè tì ti Yiè nKuyie cīètè miɛke mutōmmú.

¹⁵ Kuhāāpònkù kùù baké tì bàa okpààti kè kùu túóté sisəbúkúsí nè yebɔ bè do méúnè yè meyĩ ndèè kó dimàà cénke tú mesəo nkperɛ nè timátì péítì kperɛ.

¹⁶ Sadoməo do dònnè dīi səwũḍ ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinɛntì ti cĕĕkù do í məkɛ kù màmè. Yesānkè diɛyè yédé nè kunankú diékù nè tenaasāntè tĕè kù tɔ nè yecĕĕtiyè. ¹⁷ Dɛ kó yesānkè yédé, dimàà kó meokùmè do bo métìrì bèwɛi ndi, bá dī kè dī mðke ditɛitirì dī yómmè kè di okùmè bo métìrì mèdémè nè dikéè. Bá dīi tɛitirì ĩnkè kè bè kpĕ mmesəo nke fité kè dè dò nyɛtebɛ bè tu yè kèdènátì. Demou kè dè wĕ nke tú disəwũḍ máá, kɛ mɛ ndò nyédé.

¹⁸ Kè dɛ kó kuhāāpònkùu pī nyikuó niùtì diɛwè Sedaya nè Sofonii wèè ò pòkoo, nè bɛtɔbè bètāāti

bèè bàà ti Yiè nKuyie ncīētè, ké bè kpetínné. ¹⁹ Kè kùu pīnnè bè fònte wè kòò tu tekpààticīētè kóo kótì nè betòbè mabè bènùmmù bèè wēhñè okpààti ke bo dihei mièke. Nè wèè baké behāāpòmbè o kóo pátíwāàti, wèè pīi mbehāāpòmbè nè dihei kó benitìbè tòbè mabè sipísikuò. ²⁰ Nēbusadadanni wèè baké Babidōnni kó tihāāpònti weè do bè pīrmmú kékōnnè Dibuda èi Babidōnni kóo kpààti borè. ²¹ Kòò kè mbè kùò Dibuda èi Amati tenkè.

Μεμμε Sudaa kòbe yèmè be tenkè.

*Kedaya naámmè kùmàndáà Sudaa tenkè
(Wénté Sedemii 40:7-41:18)*

²² Kè Nēbukannesaa túóté Ayikammu yaàbire Kedadia Safanni bire kédòò kùmàndáà kòò bo mbaké benitìbè ò pīrmmú ke sùò mbè Sudaa tenkè mièke. ²³ Kè behāāpòmbè iwēi yembè mabè nè be kó tihāāpònti kè bèe keè Babidōnni kóo kpààti dòòmè Kedadia kùmàndáà kékòte o borè Misipaa. Nte de yembè yètè: Isimayēeri nè Netanniya bire nè Soananni Kadeya bire nè Kedadia Tanneumeti bire Netofaa èi kou nè Yasanniyau Maaka bire, bèè do mbe nè be kó behāāpòmbè. ²⁴ Kè Kedadia be dōúnnè dinùù ke dò: Di bá nyīèkù Babidōnni kòbe kè di kōmbùàti bè duò, mbonè dihei mièke ke pī mBabidōnni kóo kpààti tōmmú, di yó mbomu kè dè di naati tìmatì í yóó di kòkénè.

²⁵ Μεμμε otànkù oyiénwè mièke Isimayēeri Netanniya bire nè Edisamaa wèè do tú tekpààticīētè kou, kényíenè betòbè mabè tepíitè, kè bèe kòte kèpoté Kedadia kékùò, kēwēnnénè Sudaa kòbe nè Babidōnni kòbe bèè do o bonè Misipaa. ²⁶ Μεμμε

benìtìbè bemou yàtemè Babidònni kòbe, kètúóté besànpóbè nè bedièbè nè bèè baké behāāpòmbè kè bèè coké bemou kékòte Esibiti.

*Babidònni kóo kpààtì dādmè Sosakinni mesàà
(Wénté Sedemii 52:31-34)*

²⁷ Bè me mpī nSudaa kóo kpààtì Sosakinni kékònnè Babidònni, kè dè mmòke yebie nsipísitàāti nè yèyiekè, otānkù tēpíitè nè odéríwè, diyìe sipísìdé nè diyíennì yìe kè Babidònni kóo kpààtì Efidì-Medodakii di tikpàtì, kóò kuó mmesémmè kóò kpeté kóò dènnè dikpetíntou, ²⁸ kóò nàké tināānsàtì, kóò níí nkoò mbaké bekpààtìbè tóbè nè bè bè do wē nkè bo Babidònni. ²⁹ Kòo duó nkè Sosakinnii dáté tikpetínyàtì, kényo nwenwe Babidònni kóo kpààtì borè o fòmму mumou mièke. ³⁰ Kòo kpààtì weè nyé o kpéí nsáà, yewe yemou duómè, o fòmму mumou mièke.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16